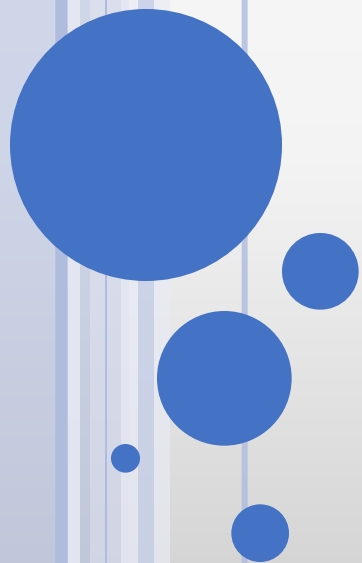

NÁRODNÍ HOSPODÁŘSTVÍ

OBSAH

1. Konkurence, hospodářská soutěž
2. Dokonalá konkurence
3. Nedokonalá konkurence
4. Neziskový sektor
5. Hodnocení národního hospodářství
6. Hospodářský cyklus
7. Inflace
8. Nezaměstnanost
9. Ekonomická integrace
10. Evropská unie

1 KONKURENCE, HOSPODÁŘSKÁ SOUTĚŽ

Už víme s čím se obchoduje (zboží) i jak se obchoduje (nejčastějším prostředníkem směny jsou peníze). Podívejme se tedy podrobněji na podmínky, za kterých obchod probíhá. Mohou nastat dvě situace:

- rovné podmínky přístupu na trh – dokonalá konkurence,
- omezené podmínky přístupu na trh – nedokonalá konkurence.

2 DOKONALÁ KONKURENCE

Monopolistická konkurence

- je nejméně škodlivá,
- nejčastěji na trhu zemědělských plodin,
- je nejbližší k dokonalé konkurenci.

Předpoklady:

- velký počet firem v odvětví,
- diferencovaný produkt – (blízké substituty),
- neexistují překážky vstupu do odvětví (křivka poptávky je vysoce elastická), firmy se mohou volně pohybovat mezi odvětvími.

3 NEDOKONALÁ KONKURENCE

Nedokonalá konkurence: je taková, když jsou předpoklady dokonalé konkurence porušeny. V praxi bývají všechny porušeny.

Předpoklady nedokonalé konkurence:

- diferencovaný produkt – odlišné výrobky,
- firma může ovlivnit cenu – cena není stanovena trhem, tvoří si ji sama firma,
- nedokonalá informovanost – každý subjekt má jiné informace,
- nedokonalá mobilita VF,
- překážky vstupu do odvětví: firmy nemohou volně vstupovat do odvětví nebo z něj odcházet:
  - nákladové podmínky – rostoucí výnosy z rozsahu (čím je firma větší tím levněji vyrábí),
  - bariéry vstupu do odvětví – (patenty, licence, značky),
  - kontrola nad klíčovými vstupy (léčivý pramen, uhlí, ropa,) část důvodu vzniku přirozeného monopolu.

NEDOKONALÁ KONKURENCE

Monopol

- je opakem dokonalé konkurence, je nejškodlivější.

Předpoklady:

- jedna firma v odvětví,
- heterogenní výrobek – úplně odlišný od ostatních firem,
- překážky vstupu do odvětví (patenty, licence..),
- nedokonalá informovanost,
- nedokonalá mobilita VF.

NEDOKONALÁ KONKURENCE

Typy monopolu:

- kartel – dohoda mezi samostatnými konkurenty o cenách, dělení teritorií působnosti apod.,
- syndikát – dohoda o společném nákupu nebo prodeji. Konkurenti zůstávají právně samostatní, ale k získání lepších vyjednávacích podmínek s dodavateli či odběrateli vystupují jako jeden celek (COOP),
- trust – vyšší forma existence monopolu. Zde již dochází k propojování. Přesto si ještě zachovávají právní subjektivitu,
- koncern – nejvyšší forma existence monopolu. Firmy se propojují v celém rozsahu činnosti, ztrácí právní subjektivitu. Fúze (spojení dvou rovnocenných firem) nebo akvizice (větší koupí menší).

NEDOKONALÁ KONKURENCE

Regulace monopolu:

- je škodlivý, stát se ho snaží regulovat protimonopolní politikou. Protimonopolní politika je součástí hospodářské politiky státu, používá řadu nástrojů.

Nástroje protimonopolní politiky:

- protimonopolní zákony = antitrustové – zakazují nebo přikazují určité chování na trhu (v ČR Zákon na ochranu hospodářské soutěže: upravuje slučování firem, dominantní postavení, kartelové dohody),
- daňová politika (zdanění monopolního zisku),

NEDOKONALÁ KONKURENCE

- státní vlastnictví a řízení – přirozený monopol.
Stát přebírá firmu do svého vlastnictví nebo odkoupí majoritní část akcií,
- státní zakázky – stát zadá státní zakázku – stát může prostřednictvím zakázek kontrolovat monopol,
- cenová regulace – stát přikáže monopolu za jakou cenu má prodávat (plyn, elektřinu).

NEDOKONALÁ KONKURENCE

Státní podpora monopolu:

- u strategických odvětví (energetika, zbrojní průmysl) – důležitá pro chod ekonomiky, u těchto odvětví by bylo nejlepší, kdyby vše vyráběla jedna firma a stát ji kontroloval,
- výlučná kontrola – stát potřebuje zkontrolovat monopol, týká se odvětví, které přinášejí největší peníze do státního rozpočtu (tabákové výrobky, alkohol),
- veřejný sektor (služby) – podporuje monopol, vlastníkem bývá stát (školství, obrana, zdravotnictví); odvětví, které produkuje veřejné a smíšené statky.

NEDOKONALÁ KONKURENCE

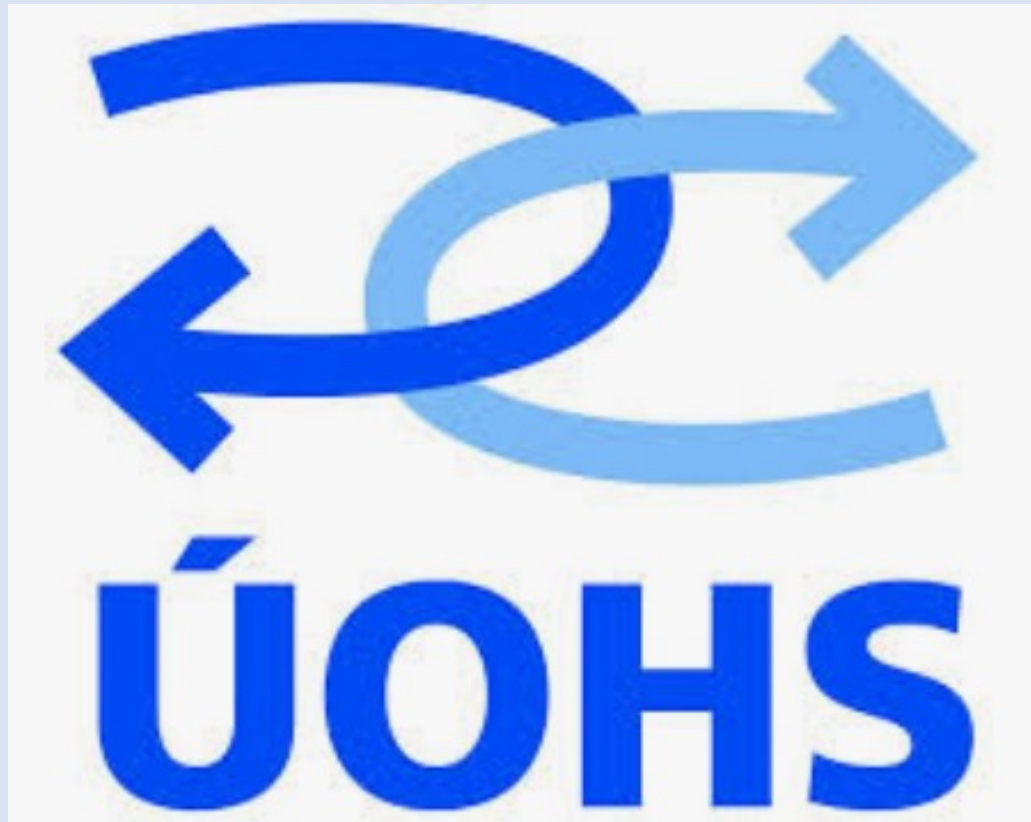
Zákon na ochranu hospodářské soutěže
143/2001 Sb.

- o jediný protimonopolní zákon v ČR, cílem tohoto zákona je vytvořit podmínky pro hospodářskou soutěž, zabránit dominantnímu postavení na trhu,
- o dodržování tohoto zákona se stará Úřad na ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS).

NEDOKONALÁ KONKURENCE

NEDOKONALÁ KONKURENCE

Zákon se skládá z těchto částí:

Kartelové dohody:

- všechny dohody, které vedou k omezení hospodářské soutěže, jsou neplatné a zakázané, za kartelové dohody jsou sankce, které bývají velmi vysoké,
- kartelové dohody jsou těžko zjistitelné, protože bývají ústní, za zakázané dohody se považují:
  - dohody o ceně – cenový kartel,
  - dohody o rozdělení trhu – územní kartel,
  - dohody o omezení přístupu firem do odvětví – kondiční kartel,
  - dohody o omezení odbytů, výroby, investic – výrobní kartel.

NEDOKONALÁ KONKURENCE

Monopol a dominantní postavení na trhu:

- pokud podnik nebo firma dosáhnou tohoto postavení, musí to hlásit ÚOHS (30 % trhu $\Rightarrow$ dominantní postavení), ÚOHS kontroluje zda firmy nezneužívají tohoto postavení,
- pokud by firmy po sloučení $\Rightarrow$ fúzi dosáhli dominantního postavení, ÚOHS může sloučení zakázat nebo časově omezit.

NEDOKONALÁ KONKURENCE

Nekalá soutěž:

- zakazuje určité chování na trhu.

Klamavá reklama:

- šíření údajů o vlastním nebo cizím podniku nebo výrobcích, kterým chceme získat prospěch na ostatních soutěžitelích.

A také:

- klamné označení zboží a služeb,
- vyvolání nebezpečí záměny,
- parazitování na pověsti,
- podplácení,
- zlehčování,
- ohrožení zdraví spotřebitele nebo životního prostředí.

NEDOKONALÁ KONKURENCE

Klamavá reklama:

NEDOKONALÁ KONKURENCE

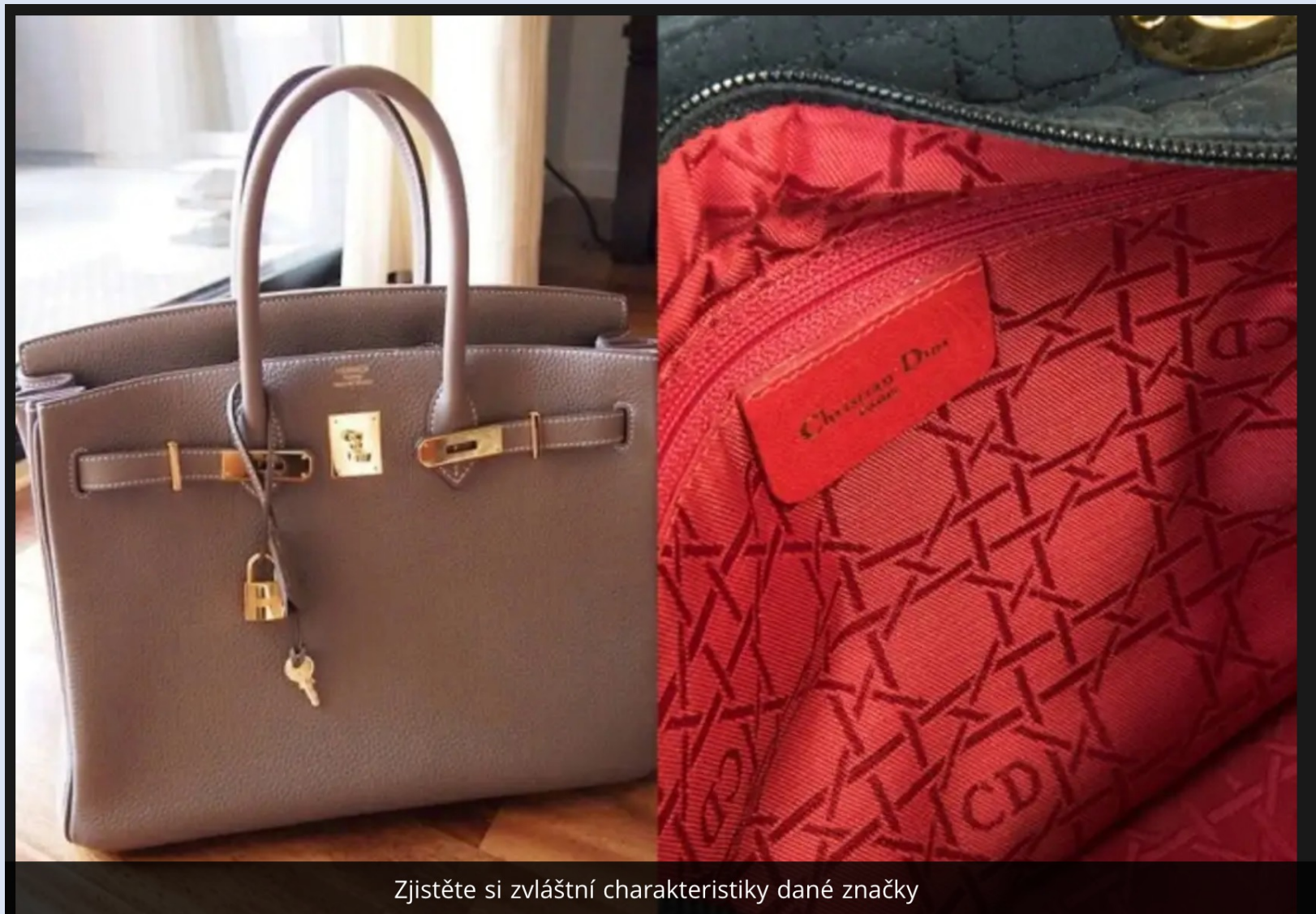

NEDOKONALÁ KONKURENCE

Fake:

NEDOKONALÁ KONKURENCE

Zjistěte si zvláštní charakteristiky dané značky

NEDOKONALÁ KONKURENCE

Balení je také luxusní a nikdy za něj nepříplácíte

NEDOKONALÁ KONKURENCE

NEDOKONALÁ KONKURENCE

Materiál je zásadní

NEDOKONALÁ KONKURENCE

Jméno značky musí být správně a přesně

NEDOKONALÁ KONKURENCE

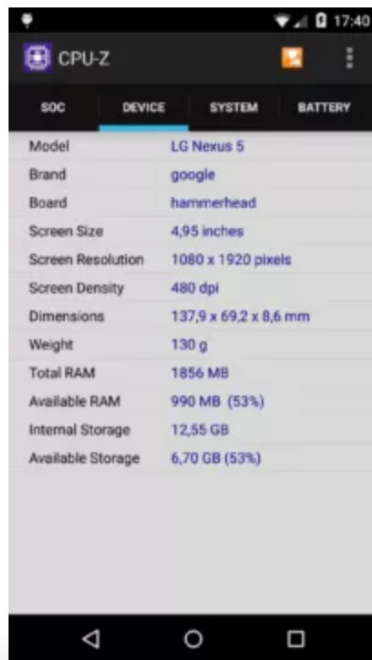

Dávejte si pozor na detaily

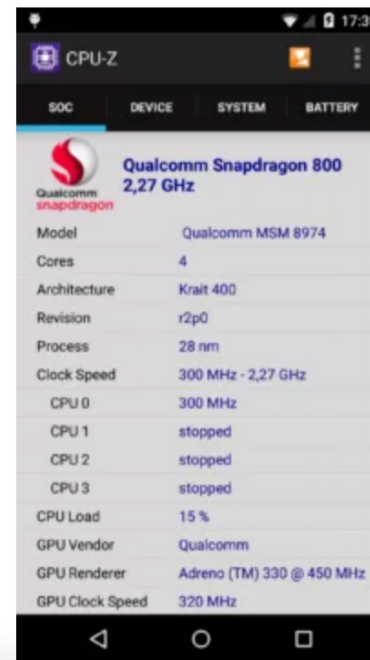
NEDOKONALÁ KONKURENCE

Jak rozeznat kvalitní padělky telefonů pomocí softwaru?

Existují už i fake výrobci, kteří tvoří tak kvalitní kopie známých telefonů, že na první pohled, ani po prozkoumání prvních funkcí, se nedá zcela říct, jestli jde o falešný telefon. Pokud máte pochyby, je dobré si **srovnat hardware v telefonu a specifikace**, které udává výrobce na svém webu. Naštěstí se to dá poměrně rychle poznat.

SOC	DEVICE	SYSTEM	BATTERY
Model	LG Nexus 5		
Brand	google		
Board	hammerhead		
Screen Size	4,95 inches		
Screen Resolution	1080 x 1920 pixels		
Screen Density	480 dpi		
Dimensions	137,9 x 69,2 x 8,6 mm		
Weight	130 g		
Total RAM	1856 MB		
Available RAM	990 MB (53%)		
Internal Storage	12,55 GB		
Available Storage	6,70 GB (53%)		

SOC	DEVICE	SYSTEM	BATTERY
 Qualcomm Snapdragon 800 2,27 GHz			
Model	Qualcomm MSM 8974		
Cores	4		
Architecture	Krait 400		
Revision	r2p0		
Process	28 nm		
Clock Speed	300 MHz - 2,27 GHz		
CPU 0	300 MHz		
CPU 1	stopped		
CPU 2	stopped		
CPU 3	stopped		
CPU Load	15 %		
GPU Vendor	Qualcomm		
GPU Renderer	Adreno (TM) 330 @ 450 MHz		
GPU Clock Speed	320 MHz		

NEDOKONALÁ KONKURENCE

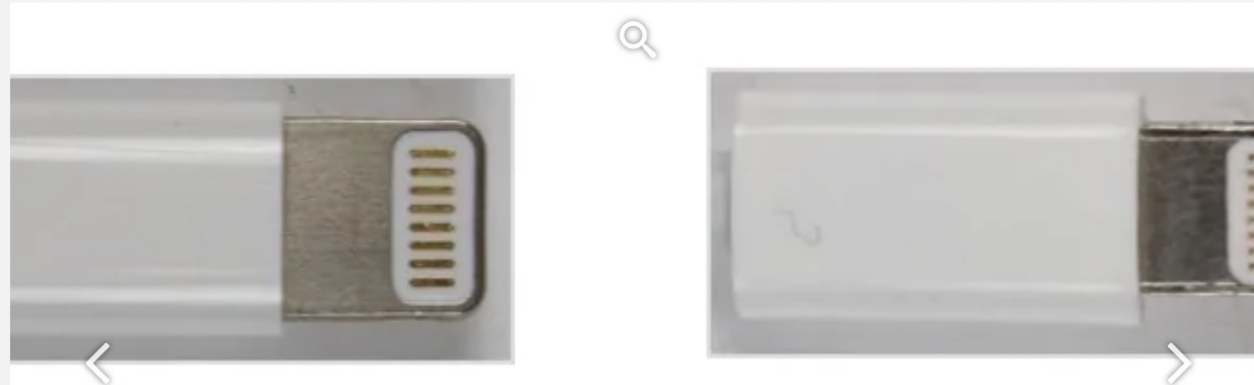
Klony řady Galaxy S20 od Samsungu

Autor: LetsGoDigital

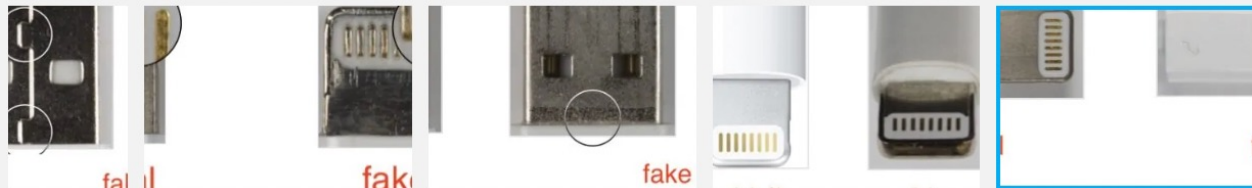
NEDOKONALÁ KONKURENCE

Prohlédněte si rozdíly mezi originálním a falešným Lightning kabelem:

originál

fake

NEDOKONALÁ KONKURENCE

Předchozí

NEDOKONALÁ KONKURENCE

Právní prostředky proti nekalé soutěži:

- pokuta,
- náhrada škody,
- odstranění závadného stavu.

NEDOKONALÁ KONKURENCE

Oligopol

Je v realitě nejčastěji v nedokonalé konkurenci.

Předpoklady :

- několik firem v odvětví (jedna nebo dvě velké firmy a několik malých firem (lem),
- diferencovaný produkt – výrobky jsou odlišné,
- bariery vstupu do odvětví – tajná dohoda (kartelová dohoda).

NEDOKONALÁ KONKURENCE

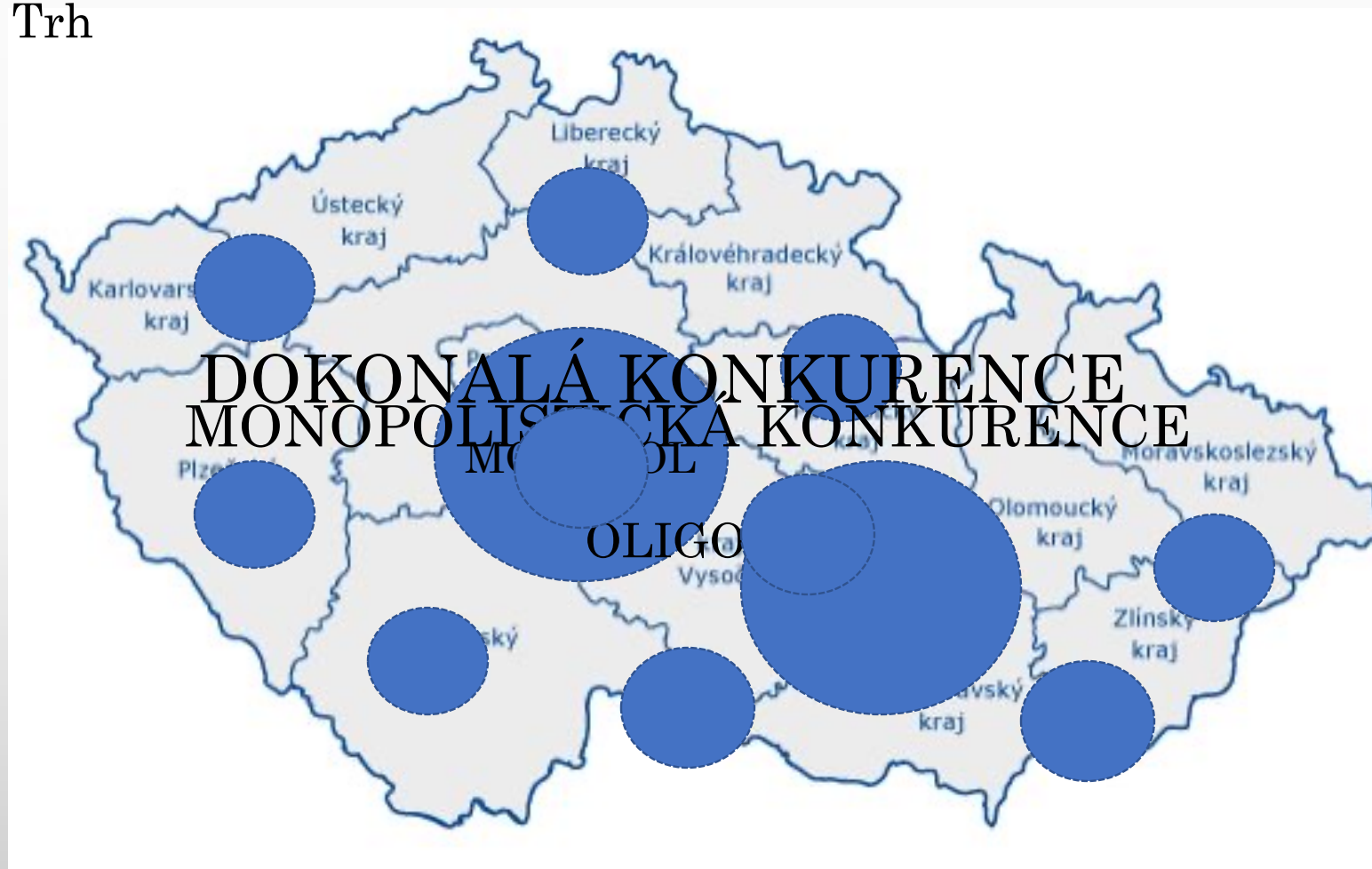
Typy oligopolu:

- oligopol s tajnou dohodou (smluvní oligopol) – vzniká tím, že nejsilnější firmy mezi sebou uzavřou tajnou dohodu (o ceně nebo o rozdělení tržnímu podílu, území),
- oligopol s dominantní firmou – jedna silná firma na trhu, chová se jako monopol, diktuje ceny a řada slabších firem, které se chovají jako DK – přijímají cenu.

SCHÉMA TRHŮ PODLE MÍRY KONKURENCE

Trh

Obrázek č. 1: Mapa ČR.

Zdroj: <http://www.eu2009.cz/cz/czech-republic/regions/regiony-cr-328/index.html>

OPAKOVÁNÍ

Otázka	Odpověď
<i>Druhy nedokonalé konkurence?</i>	Monopolistická konkurence, monopol, oligopol.
<i>Co je to monopol?</i>	Jedna firma v odvětví.
<i>Právní prostředky proti nekalé soutěži?</i>	Pokuta, náhrada škody, odstranění závadného stavu.
<i>Jaký je protimonopolní zákon v ČR?</i>	Zákon na ochranu hospodářské soutěže 143/2001 Sb.
<i>Co je to oligopol?</i>	Několik firem v odvětví, jedna nebo dvě velké firmy a několik malých firem (lem).

4 NEZISKOVÝ SEKTOR

Neziskový sektor může ve společnosti fungovat pouze za předpokladu, že tato společnost je schopna část svých prostředků na tuto činnost vyčlenit, aniž by to vedlo k její sebedestrukci.

Neziskové organizace jsou organizace, které nejsou zřízeny za účelem podnikání, nejsou zřízeny za účelem zisku.

NEZISKOVÝ SEKTOR

Neziskové organizace plní svoje poslání, pro které byly zřízeny.

Znaky neziskových organizací:

- nejsou založeny za účelem zisku,
- jedná se především o služby v oblasti sociální, vzdělávání, zdravotnictví, věda a výzkum atd.

NEZISKOVÝ SEKTOR

Neziskový sektor pokrývá řadu lidských potřeb:

- rozvoj duchovních hodnot,
- ochrana lidských práv nebo jiných humanitárních hodnot,
- ochrana přírodního prostředí, kulturních památek a tradic,
- rozvoj vědy, vzdělávání, tělovýchovy a sportu,
- výkon státní správy,
- obrana státu atd.

NEZISKOVÝ SEKTOR

Rozčlenění institucí a organizací, které se zabývají neziskovým sektorem:

- státní neziskové organizace,
- nestátní neziskové organizace.

NEZISKOVÝ SEKTOR

Státní neziskové organizace:

- státní školství,
- státní zdravotnictví,
- instituce na ochranu životního prostředí,
- ochrana kulturních památek,
- celá oblast státní správy.

NEZISKOVÝ SEKTOR

Nestátní neziskové organizace:

- církevní organizace – organizace věřících, centra pro rodiny, charity,
- občanská sdružení – [MVČR](#) – registruje, ! dnes Spolek !
- obecně prospěšné společnosti – založená za účelem poskytování obecně prospěšných služeb,
- nadace – sdružení majetku k přesně vymezenému účelu. Sdružený majetek je tvořen jednak vneseným majetkem, dary, výnosy z úroků, nájemného, cenných papírů, příjmy z loterií, tombol, veřejných sbírek a akcí. Min. jmění 500000 Kč.,
- politické strany.

NEZISKOVÝ SEKTOR

Spolek

- je obecně sdružení či skupina osob,
- v českém právu je od 1. ledna 2014 spolek zvláštní forma právnické osoby, určená pro samosprávné a dobrovolné sdružení osob vedených společným zájmem, které je založeno nejméně třemi osobami.
- účelem spolku mohou být buď vzájemně prospěšné cíle, tedy společné aktivity zaměřené jen na členy spolku (sportovní kluby, myslivecká sdružení apod.), nebo veřejně prospěšné cíle směřující vůči veřejnosti (poskytování sociálních služeb, vzdělávací a informační aktivity apod.), případně cíle smíšené,

NEZISKOVÝ SEKTOR

- spolek může vlastním jménem podnikat, ale nesmí to být jeho hlavní činností a případný zisk musí být použit na podporu dosažení vlastních cílů spolku,
- členy spolku mohou být FI i PO,
- název musí obsahovat slova „spolek“ nebo „zapsaný spolek“, případně zkratku „z. s.“,
- zapisuje se do spolkového rejstříku, který je veden příslušným rejstříkovým sudem,
- právně upraven je v § 214–302 občanského zákoníku.

NEZISKOVÝ SEKTOR

Veřejný rejstřík a Sbírka listin

Veřejný rejstřík podle subjektů

Název subjektu: *

Identifikační číslo: *

Obec:

Ulice:

Právní forma:

Spisová zn.: *

vedená u:

Max. počet zobrazených položek:

500 ▾

Typ hledání v názvu:

Dle začátku slov ▾

Vyhledávat údaje:

Platné i neplatné ▾

V případě spolku nebo pobočného spolku vyhledávat:

Všechny ▾

* Vyplňte alespoň jedno z polí: **Název subjektu, Identifikační číslo, Spisová zn..**

— [Nápověda](#)

Počet nalezených subjektů: 1 - [Vytisknout seznam](#)

Údaje platné ke dni 25. září 2022

Název subjektu:	Spolek Haltýř	IČO:	024 45 913
Spisová značka:	L 18011 vedená u Krajského soudu v Brně	Den zápisu:	1. ledna 2014
Sídlo:	č.p. 66, 683 01 Olšany		

[Výpis platných](#)

[Úplný výpis](#)

[Sbírka listin](#)

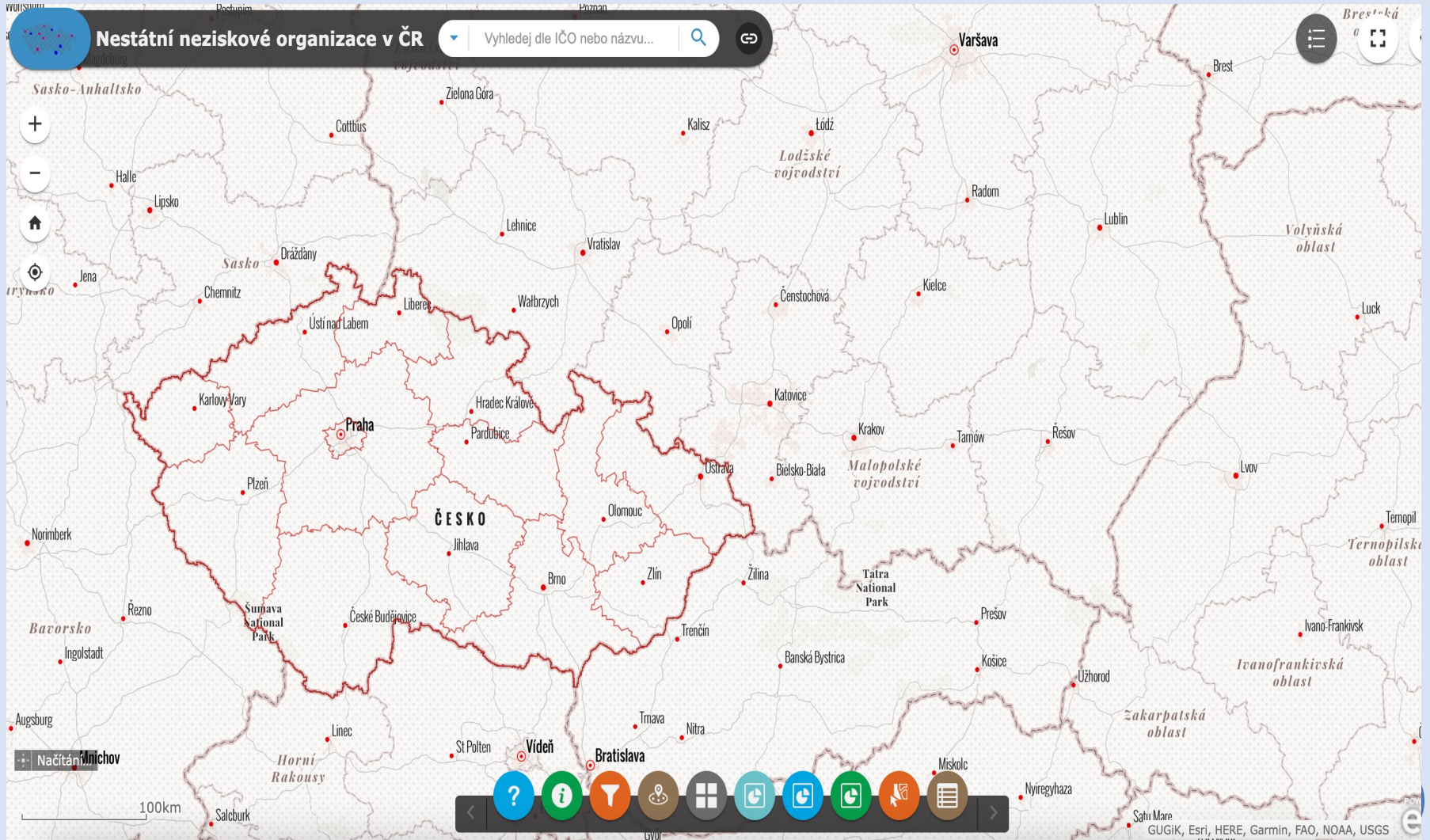
NEZISKOVÝ SEKTOR

Stát používá dvě metody financování svých neziskových organizací:

- plošné indexové financování – rozdělení školám, úřadům, podle určitého klíče,
- projektové financování vypisováním grantů a tendrů.

NEZISKOVÝ SEKTOR

<https://mapaneziskovek.cz/>

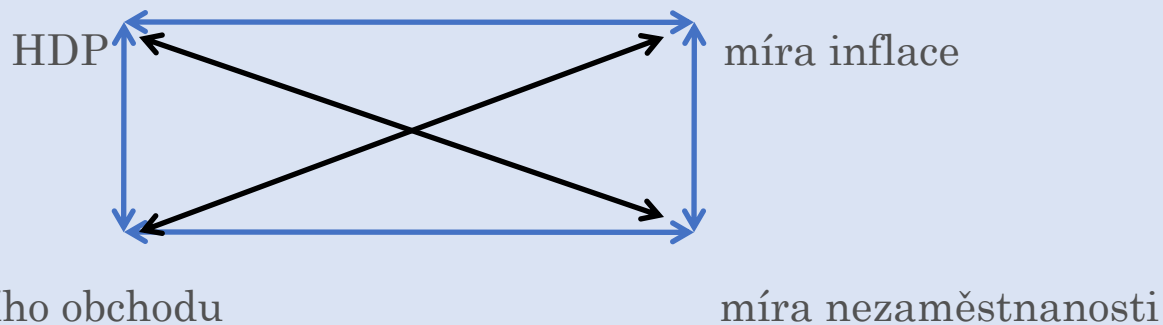
OPAKOVÁNÍ

Otázka	Odpověď
<i>Jsou neziskové organizace zřízeny za účelem zisku?</i>	Ne.
<i>Organizace zabývající se neziskovým sektorem dělíme?</i>	Státní a nestátní neziskové organizace.
<i>Vyjmenujte státní neziskové organizace.</i>	Školství, zdravotnictví atd.
<i>Vyjmenujte nestátní neziskové organizace.</i>	Spolky, církevní organizace, nadace, politické strany, obecně prospěšné společnosti.

5 HODNOCENÍ NÁRODNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ

Při hodnocení národního hospodářství musíme sledovat tzv. magický čtyřúhelník:

Tyto veličiny spolu velmi úzce souvisí a v praxi je nelze oddělit.

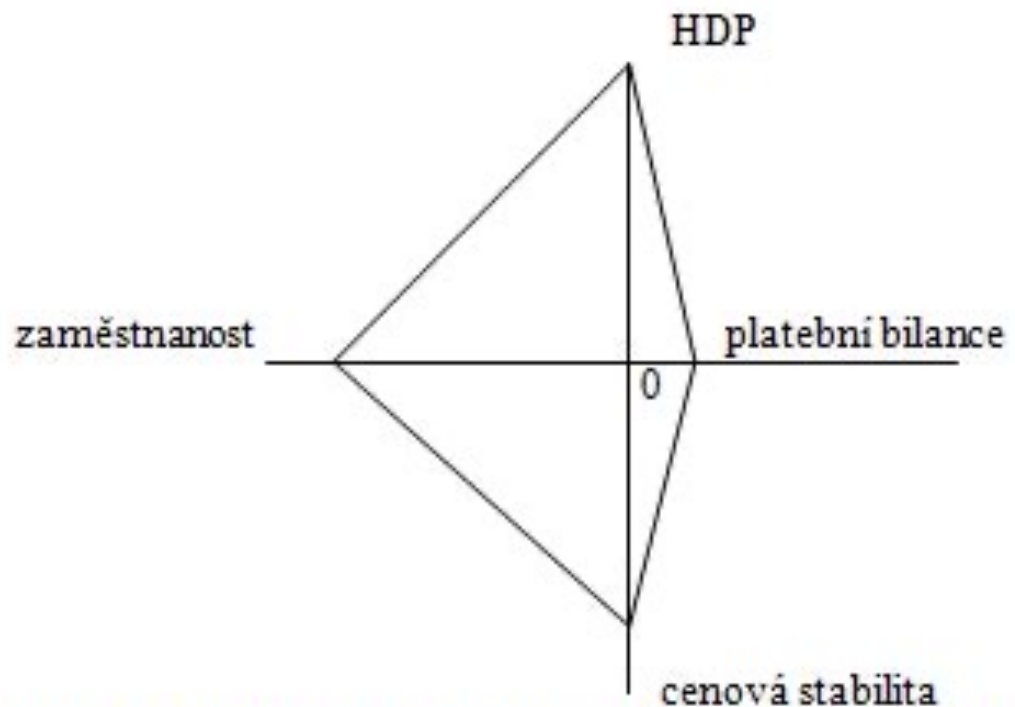
HODNOCENÍ NÁRODNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ

Magický čtyřúhelník – vyjadřuje 4 základní cíle hospodářské politiky

- je to čtyřúhelník, protože jsou spolu svázané – když se změní jednou, změní se všechny.

4 cíle:

- cenová stabilita,
- zaměstnanost,
- HDP,
- rovnováha platební bilance.

- čím dál od 0, tím je to úspěšnější, čím větší plocha, tím je výkon ekonomiky lepší,
- je základem hospodářské politiky – nástroje HP: krátkodobé cíle (ovlivňování AD a AS), dlouhodobé cíle (HDP, PB, zaměstnanost, platební stabilita).

HODNOCENÍ NÁRODNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ

Pod pojmem celkový produkt (popř. výkonnost národního hospodářství) většinou myslíme množství statků a služeb, které ekonomika vyprodukovala za určité období (většinou jeden rok).

- Základní veličiny vykazující makroekonomickou výkonnost ekonomiky. (Makroagregáty):

HODNOCENÍ NÁRODNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ

- Hrubý národní produkt HNP = souhrn statků a služeb vyrobených v ekonomice za rok za použití národních VF,
- všechno co vyrobily české firmy se sídlem kdekoliv i mimo ČR,
  - součet cen všech finálních výrobků (ne meziprojektu).

HODNOCENÍ NÁRODNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ

Hrubý domácí produkt HDP = celková peněžní hodnota finální produkce (finálních statků a služeb) vyrobených na území daného státu, za určité období (zpravidla za 1 rok) domácími a zahraničními výrobci (část HDP je vyrobena zahraničními firmami). Finální produkce celého hospodářství na daném území daného státu.

HODNOCENÍ NÁRODNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ

Finální produkce = započítává se pouze cena finanční produkce → nezapočítává se mezi produkce (produkt, který se pohybuje mezi firmami a nevstupuje ke konečnému spotřebiteli).

- započítává se hodnota všech nakoupených jogurtů (bez mezi produktů kelímek, mléko, ovoce).

HDP se vyjadřuje ve dvojích cenách:

- cena tržní (běžná) – platí v daném roce ⇒ nominální HDP,
- cena stálá – cena zvoleného roku, která platí, pro celé další období; určí statistický úřad.

HODNOCENÍ NÁRODNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ

Národní důchod ND (NI)

- součet všech důchodů v ekonomice,
- $NI = \text{mzdy } (W) + \text{renty } (r) + \text{úroky } (i) + \text{zisk } (Z)$,
- $NI = \text{HNP} - \text{nepřímé daně } (T)$,
- to, co domácnosti za VF skutečně dostanou.

HODNOCENÍ NÁRODNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ

ČNP

- čistý národní produkt,
- obsahuje pouze čisté investice – tím se liší od HNP,
- čisté investice = hrubé investice – reinvestice (opotřebení),
- ČNP = HNP – reinvestice.

ČDP

- čistý domácí produkt,
- HDP – amortizace (opotřebení) = ČDP.

HODNOCENÍ NÁRODNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ

Nominální a reálný produkt

- NP je vyjádřen v běžných cenách (ceny daného roku).
- RP je vyjádřen ve stálých cenách (očistěné od inflace)
  - vyjadřuje hodnotu produktu v cenách výchozího roku.

Potencionální produkt (Y_P)

- hodnota statků a služeb, které by ekonomika vyrobila, kdyby efektivně využívala všechny VF.

HODNOCENÍ NÁRODNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ

Metody výpočtu HDP:

Výdajová metoda:

- součet výdajů jednotlivých sektorů na nákup statků a služeb,
- výdaje:
  - domácností = spotřeba (C),
  - firem = investice (I),
  - státu = (G),
  - světa = export – import,
- $HDP = C + I + G + (\text{export} - \text{import})$.

HODNOCENÍ NÁRODNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ

Příjmová (důchodová) metoda:

- součet všech příjmů domácností,
- HDP =
  - mzdy (W),
  - renty (r),
  - zisky (Z),
  - úroky (i),

příjmy z VF

  - amortizace (a),
  - nepřímé daně (T),
  - příjmy ze samozaměstnání (SZ),
- $HDP = W + r + T + I + a + Z + SZ.$

HODNOCENÍ NÁRODNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ

Produkční (přidané hodnoty) metoda:

- součet přidaných hodnot statků a služeb.

HODNOCENÍ NÁRODNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ

Nepřesnosti HDP – není tam zahrnuta produkce:

- **stínové ekonomiky** (pololegální činnosti státu, zatajovaná, není to zdaněno...) a **černé ekonomiky** (drogy, obchod z bílým masem),
- **práce v domácnosti** (každý si dělá všechno sám, opravy ...ne firmy) – snižuje HDP, není to zdaněno,
- **hodnota volného času** – když nepracujeme máme užitek + k HDP, když nepracuje ekonomika ztrácí – od HDP,
- **poškození životního prostředí a čerpání přírodních zdrojů.**

HODNOCENÍ NÁRODNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ

Čistý ekonomický blahobyť (NEW) – veličina, která se snaží být přesnější než HDP a zahrnuje všechny předchozí veličiny.

HODNOCENÍ NÁRODNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ

HDP, národní účty

Hrubý domácí produkt

mezičtvrtletní růst/pokles, v %, 2. čtvrtletí 2022: **0,5**

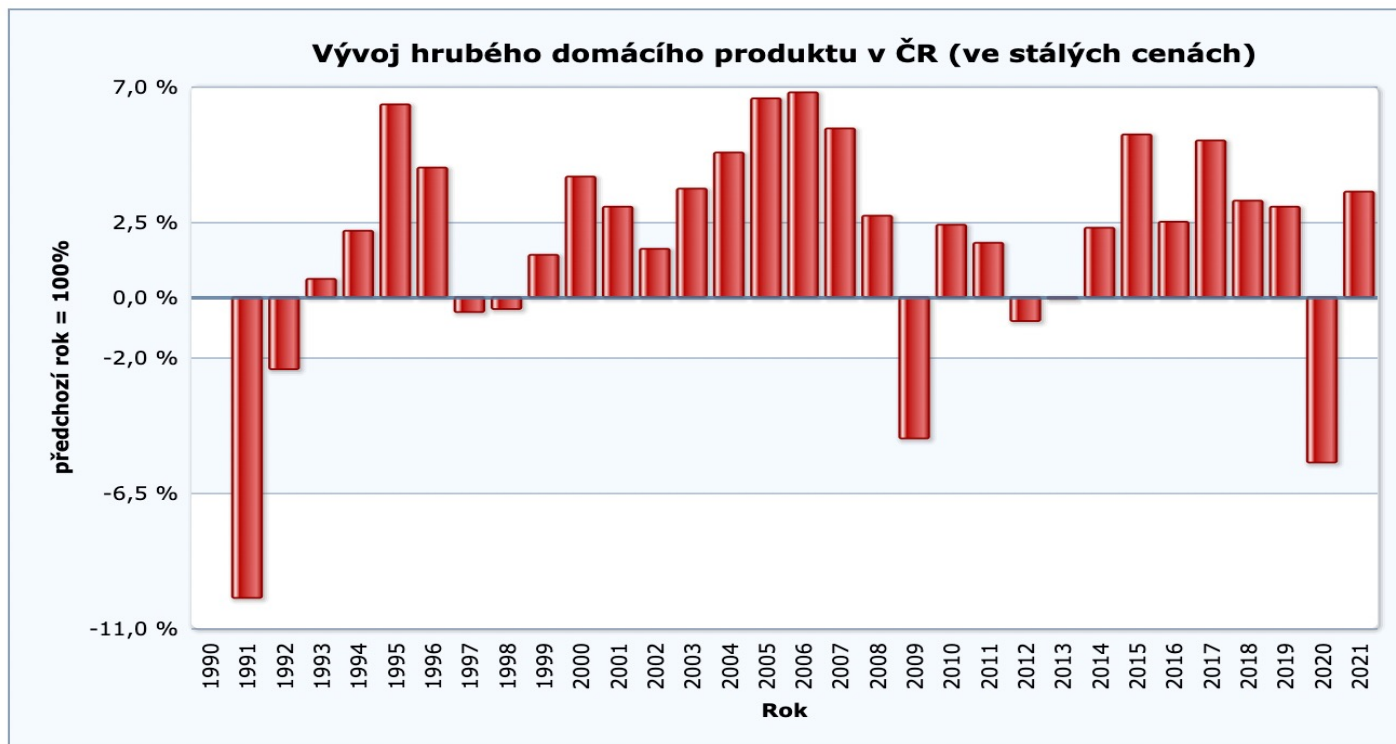
meziroční růst/pokles, v %, 2. čtvrtletí 2022: **3,7**

Datum zveřejnění: 30.08.2022

HODNOCENÍ NÁRODNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ

Graf - Vývoj hrubého domácího produktu v ČR (ve stálých cenách)

HODNOCENÍ NÁRODNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ

Šedá ekonomika – je souhrnem ekonomických vztahů, které porušují běžné etické a morální normy společnosti, ale většinou jsou na hranici zákona a jsou proto těžko právně postižitelné (podplácení).

HODNOCENÍ NÁRODNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ

Černá ekonomika – je souhrn ekonomických vztahů, které porušují zákony dané země.

- hospodářská kriminalita jednotlivců – krádeže, zpronevěry, padělání peněz, hospodářské podvody, neplacení daní a daňové úniky apod.,
- organizovaný zločin.

EKONOMICKÝ RŮST

Ekonomický růst je růst potencionálního HDP (potencionální produkt – maximální úroveň produktu, který je možno vyrobit při efektivním využití všech výrobních faktorů).

OPAKOVÁNÍ

m	o	n	o	p	o	l	n	h	d	p	á	s	z	n	r	č	d	p
m	o	e	c	a	l	f	e	d	e	x	p	a	n	z	e	d	k	m
ú	z	n	e	k	a	l	á	s	o	u	t	ě	ž	n	í	w	r	v
h	p	d	e	c	á	r	p	d	a	ř	ú	h	o	č	n	p	i	č
n	s	h	a	k	i	m	o	n	o	k	e	á	d	e	š	p	z	r
p	y	o	s	d	t	s	o	n	a	n	t	s	ě	m	a	z	e	n
v	r	ch	o	l	á	o	l	i	g	o	p	o	l	ř	k	o	r	ú
s	a	k	v	i	ř	k	t	a	v	o	s	p	i	l	l	i	h	p
v	č	e	r	n	á	e	k	o	n	o	m	i	k	a	í	č	r	!

Osmisměrka: ČR, HDP, NI, nekalá soutěž, černá ekonomika, phillipsova křivka, vrchol, deflace, monopol, ČDP, HNP, YP, ÚOHS, SZ, oligopol, šedá ekonomika, MVČR, expanze, mzda, nezaměstnanost, úřad práce, ČNP, krize, úrok.

OPAKOVÁNÍ

Otázka	Odpověď
<i>Z čeho se skládá magický čtyřúhelník?</i>	HDP, míra inflace, bilance zahraničního obchodu, míra nezaměstnanosti.
<i>Výpočet výdajové metody HDP?</i>	$HDP = C + I + G + (\text{export} - \text{import})$.
<i>Co je NEW?</i>	Veličina, která se snaží být přesnější než HDP a zahrnuje všechny předchozí veličiny.
<i>Co je černá ekonomika?</i>	Je souhrn ekonomických vztahů, které porušují zákony dané země.

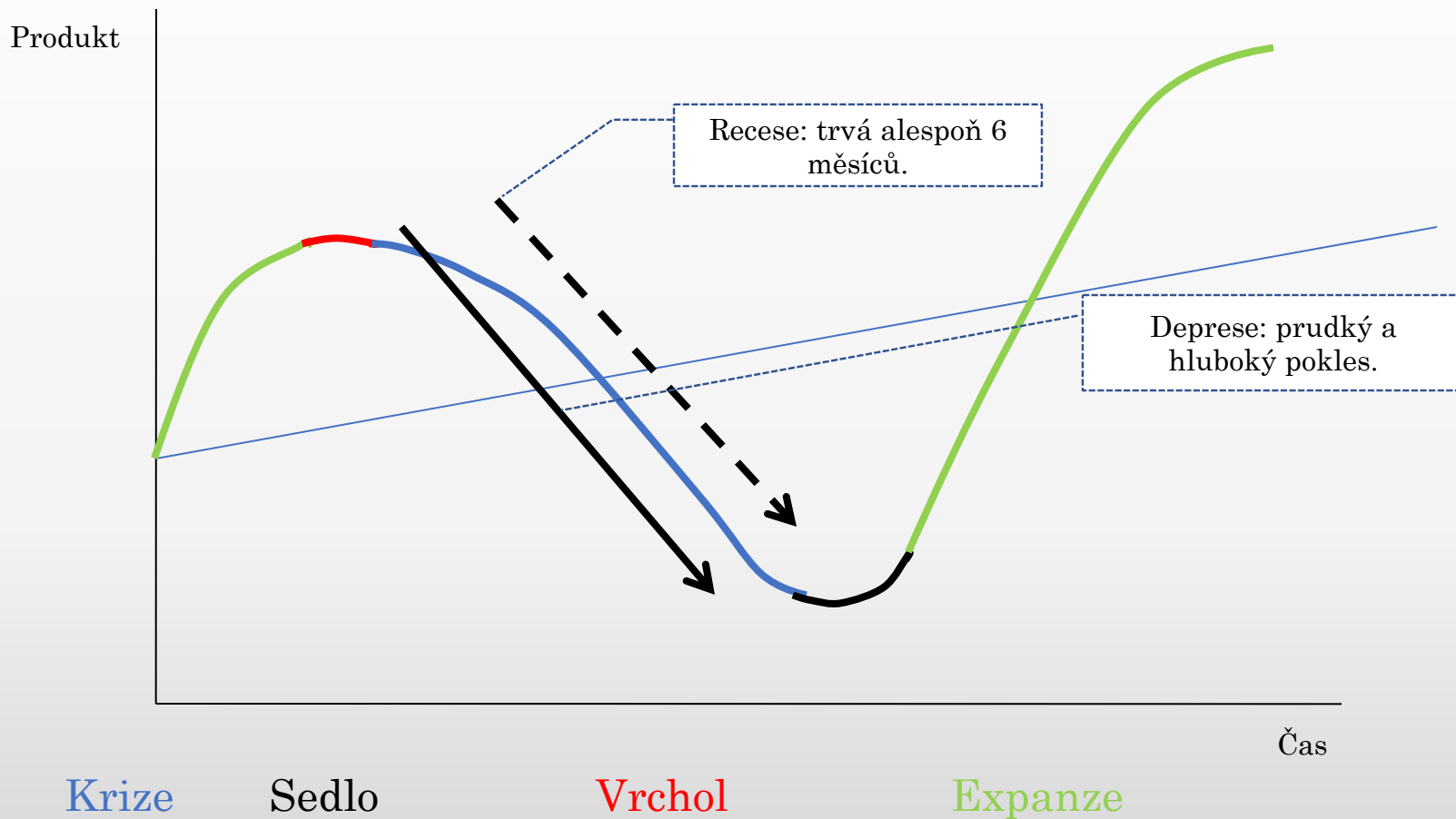

6 HOSPODÁŘSKÝ CYKLUS

- znamená kolísání výkonnosti ekonomiky,
- kolísání skutečného HDP produktu kolem potenciálního produktu,
- jsou periodické výkyvy celkové ekonomické aktivity vyznačující se synchronní expanzí nebo kontrakcí produktu ve většině sektorů ekonomiky. K hospodářskému cyklu dochází, jestliže skutečný HNP vzhledem k potenciálnímu produktu periodicky roste nebo klesá.

HOSPODÁŘSKÝ CYKLUS

HOSPODÁŘSKÝ CYKLUS

Expanze (rozvoj, rozmach poptávky i nabídky) – domácnostem i firmám se daří, rostou zisky i platy, roste spotřeba statků a služeb, stát dostává více daní, takže může také více investovat.

Vrchol (převis nabídky nad poptávkou) – firmy pořád ještě produkují vysokým tempem nové statky a služby, ovšem strana poptávky už začíná zaostávat.

HOSPODÁŘSKÝ CYKLUS

Krize (recese, deprese, pokles nabídky i poptávky) – poptávka se zcela zabrzdila, firmy mají problémy s prodejem, krachují, zvyšuje se nezaměstnanost, lidé mají existenční problémy, i ti co mají práci raději spoří a neutrací, což krizi ještě prohlubuje.

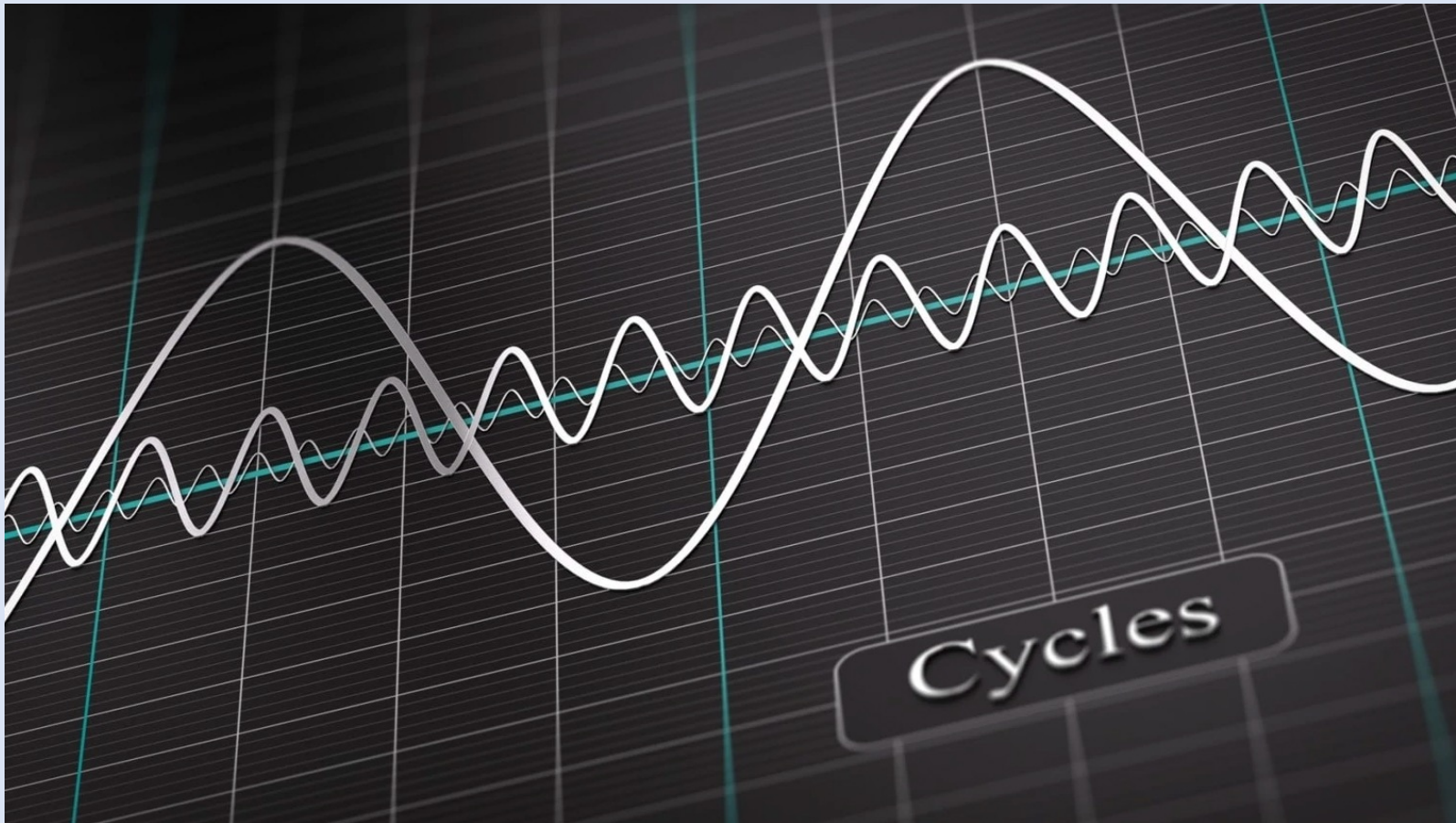
HOSPODÁŘSKÝ CYKLUS

Sedlo (dno, vyrovnávání a oživení poptávky i nabídky) – žít se musí, takže poptávka nikdy neklesne na nulu. Firmy minimalizovaly náklady a ceny, ty které přežijí recesi se dostanou se svou nabídkou do souladu s poptávkou. Zoceleni tvrdými podmínkami firmy hledají nové impulzy pro povzbuzení poptávky, pokud se uchyťí mohou začít zaměstnávat nové pracovníky, domácnosti mají vyšší příjmy a mohou více utrácet, znovu se vracíme do expanze.

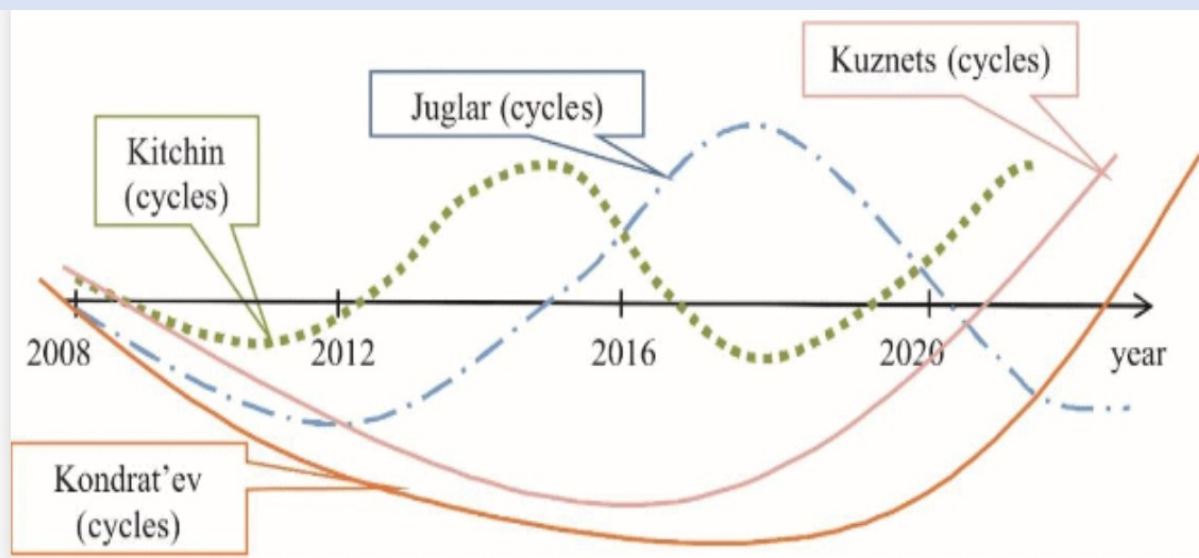

HOSPODÁŘSKÝ CYKLUS

Teorie cyklů?

HOSPODÁŘSKÝ CYKLUS

Kitchinovy, Juglarovy, Kuzněcovy a Kondratěvovy cykly. Zdroj: The Effect of Innovative Processes on the Cyclical Nature of Economic Development, 2016

HOSPODÁŘSKÝ CYKLUS

Kitchinovy cykly na grafu indexu SPX

HOSPODÁŘSKÝ CYKLUS

Nejkratší periodu mají Kitchinovy cykly:

- pojmenované po ekonomovi, který je objevil. Vycházel při tom z výzkumu cykličnosti ekonomik v USA a VB,
- Kitchin zkoumal mezi lety 1890 až 1922 a v průměru má jeden cyklus 3 – 5 let. Důležitý aspekt cyklu je, že žádné vlivy ho v podstatě nepřerušují a to dokonce ani války, či zásadní společensko-politické události,

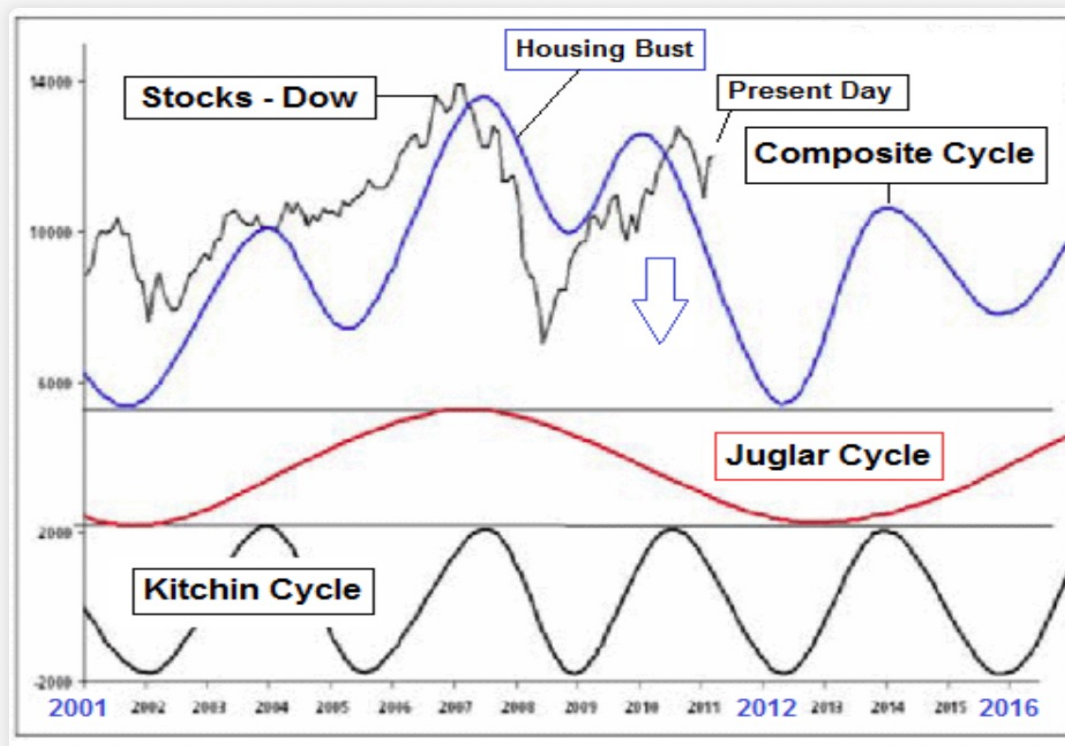
HOSPODÁŘSKÝ CYKLUS

- logika v pozadí je vcelku jednoduchá. Když se ekonomice daří, jsou firmy ochotné produkovat více, což zvyšuje zaměstnanost. Po čase se ovšem trh přesytí a podniku nějakou dobu trvá, než si tento fakt uvědomí a zavedou potřebná opatření (omezení produkce).

HOSPODÁŘSKÝ CYKLUS

Na grafu s [indexem S&P 500](#) znázorňují tyto cykly opakující se konkávní křivky.

Kitchinovy a Juglarovy cykly. Zdroj: ciovaccocapital.com

HOSPODÁŘSKÝ CYKLUS

Juglarovi cykly:

- objevil je již v roce 1862 a mají mnohem delší periodu. Trvají přibližně 7 – 11 let a jsou způsobeny změnami objemu investic do fixního kapitálu,
- jeden cyklus má dále čtyři fáze – prosperita, krize, likvidace a recese.

HOSPODÁŘSKÝ CYKLUS

Kuzněcovy cykly:

- interval se uvádí v rozmezí 15 – 20 let.,
- Kuzněcov přišel na tento cyklus během jeho výzkumu realitního trhu. Jeho cykly jsou tedy založené na objemu investic do výstavby, stavební aktivitě a na demografickém vývoji.

HOSPODÁŘSKÝ CYKLUS

Kondratěvovy cykly:

- trvají v rozmezí 45 – 70 let. Jsou dlouhodobého charakteru. Kondratěv byl sovětský vědec, který se ve dvacátých letech 20. století věnoval výzkumu ekonomik západních „kapitalistických“ zemí,
- konkrétně se zaměřoval na vývoj velkoobchodních cen. Samotný Kondratěvův cyklus má čtyři fáze – jaro, léto, podzim a zima (nejde však o roční období).

HOSPODÁŘSKÝ CYKLUS

Fáze Kondratěvova cyklu:

- **Jaro** je úvodní fází, které se vyznačuje vysokou mírou úspor a nízkými úrokovými sazbami. Nezaměstnanost by v této fázi měla být nízká a cenová hladina stabilní. Akciovým a realitním trhům se daří. Pak následují další fáze a vše se postupně obrací.
- **Léto** je specifické vysokou inflací a úrokovými sazbami a daří se spíše komoditám a nemovitostem. Dále se tato konkrétní fáze vyznačuje velkými válečnými konflikty – Napoleonské války, Americká občanská válka, Krymská válka, první světová válka, válka ve Vietnamu.

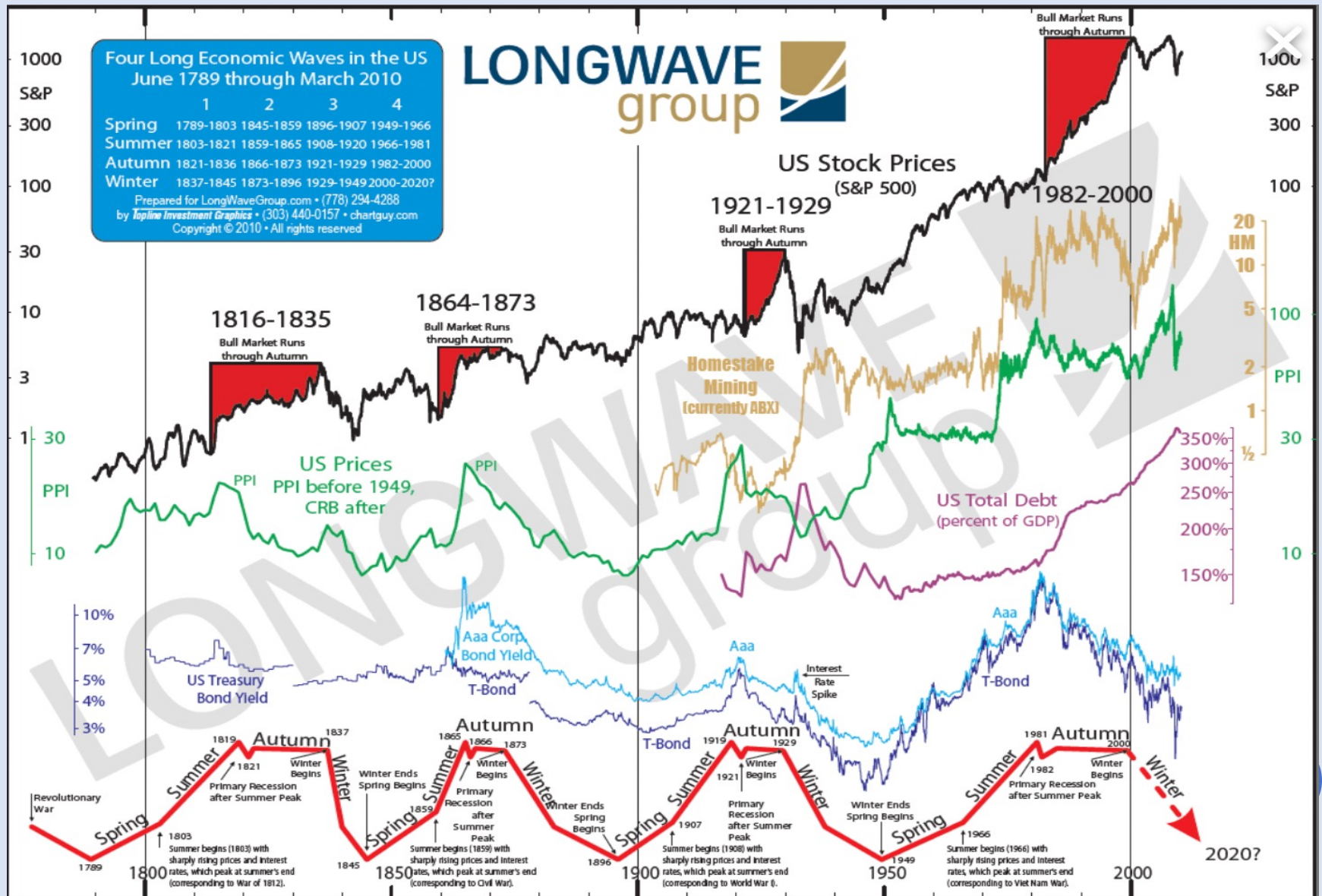
HOSPODÁŘSKÝ CYKLUS

- v podzimu dochází k drastickému propadu míry úspor a naopak strmě roste zadlužení domácností, firem a států. Akciové trhy mají tendenci tvořit spekulativní bubliny. Komoditám se naopak nedaří,
- zima, nastává recese a ta může přerůst do hluboké deprese. Je zřejmé, že se v tomto období nejvíce daří komoditám. Poslední graf ukazuje akciový trh a Kondratěvovy vlny za uplynulých 220 let.

HOSPODÁŘSKÝ CYKLUS

7 INFLACE

- zvyšování cen statků a služeb v ekonomice v průběhu delšího časového období (zvyšování cenové hladiny),
- měří se pomocí míry inflace = makroekonomický ukazatel k mezinárodnímu porovnávání výkonnosti ekonomiky,
- je to negativní jev.

INFLACE

$$\text{Míra inflace} = \frac{\text{cenový index 2} - \text{cenový index 1}}{\text{cenový index 1}} \quad (\text{v } \%)$$

Cenové indexy = zachycují zvýšení cenové hladiny.

CPI = index spotřebitelských cen měří cenovou hladinu vybraného koše statků a služeb.

○ je méně přesný, jednoduchý na výpočet:

$$\text{CPI} = \frac{Q_0 \cdot P_1}{Q_0 \cdot P_0}$$

INFLACE

Typy inflace:

Podle tempa:

- mírná – není škodlivá, do 15 %, nenarušuje ekonomiku,
- pádivá – 10-100 % ročně, snižuje výkonnost ekonomiky, je škodlivá, musí se ihned potlačit,
- hyperinflace – 1000-10 000 % ročně, peníze přestávají plnit svou funkci, ekonomika přechází na výměnu zboží za zboží (barterový obchod), nebo na silnou měnu.

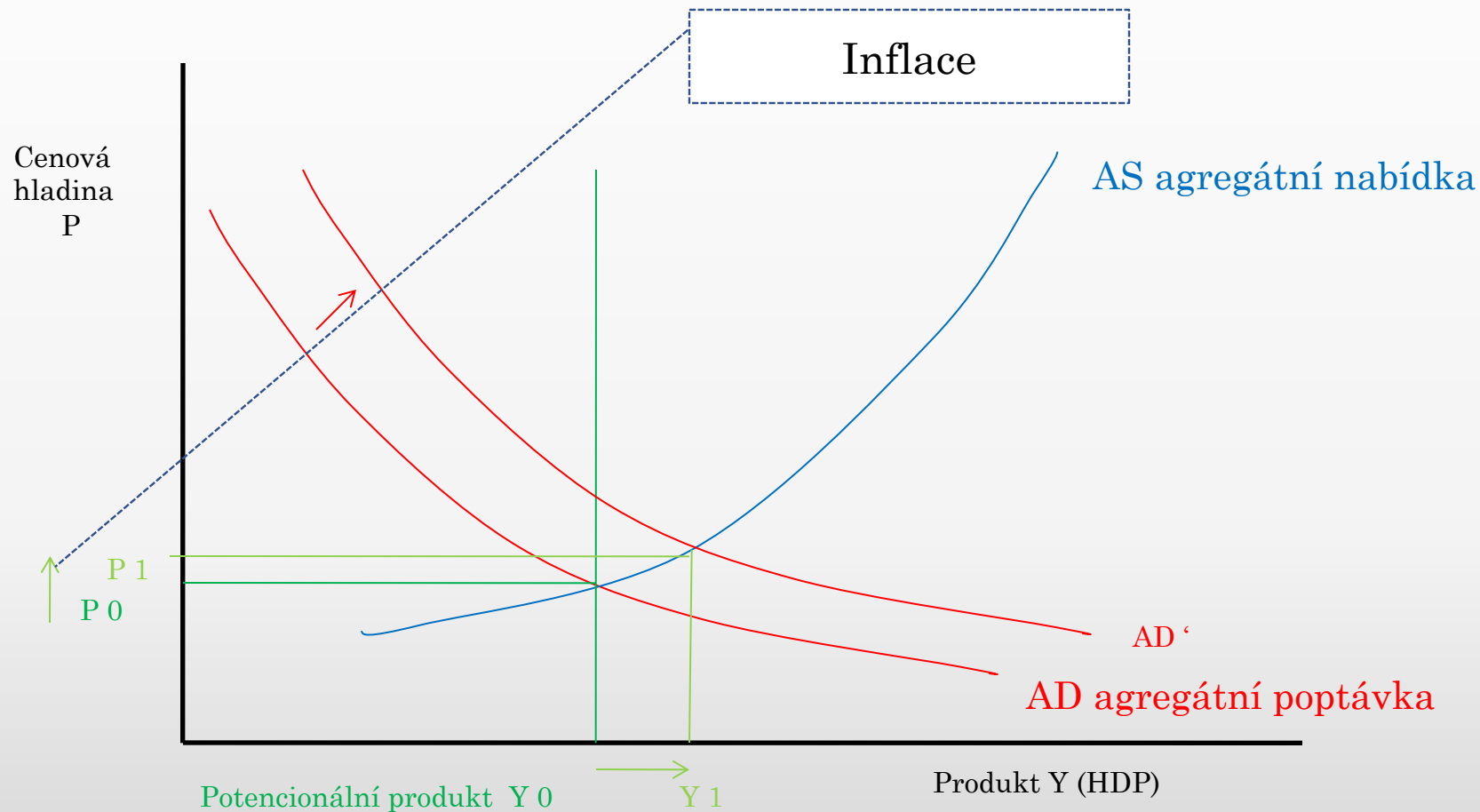
INFLACE

Podle toho čím je způsobena:

- **Poptávková inflace** – způsobena převisem agregátní poptávky nad agregátní nabídkou (většinou ji způsobuje stát nadměrnými výdaji), ekonomické subjekty chtějí spotřebovávat více statků a služeb než je vyrobeno,
- **nabídková** = nákladová inflace – způsobena růstem nákladů (růst mezd, cen VF).

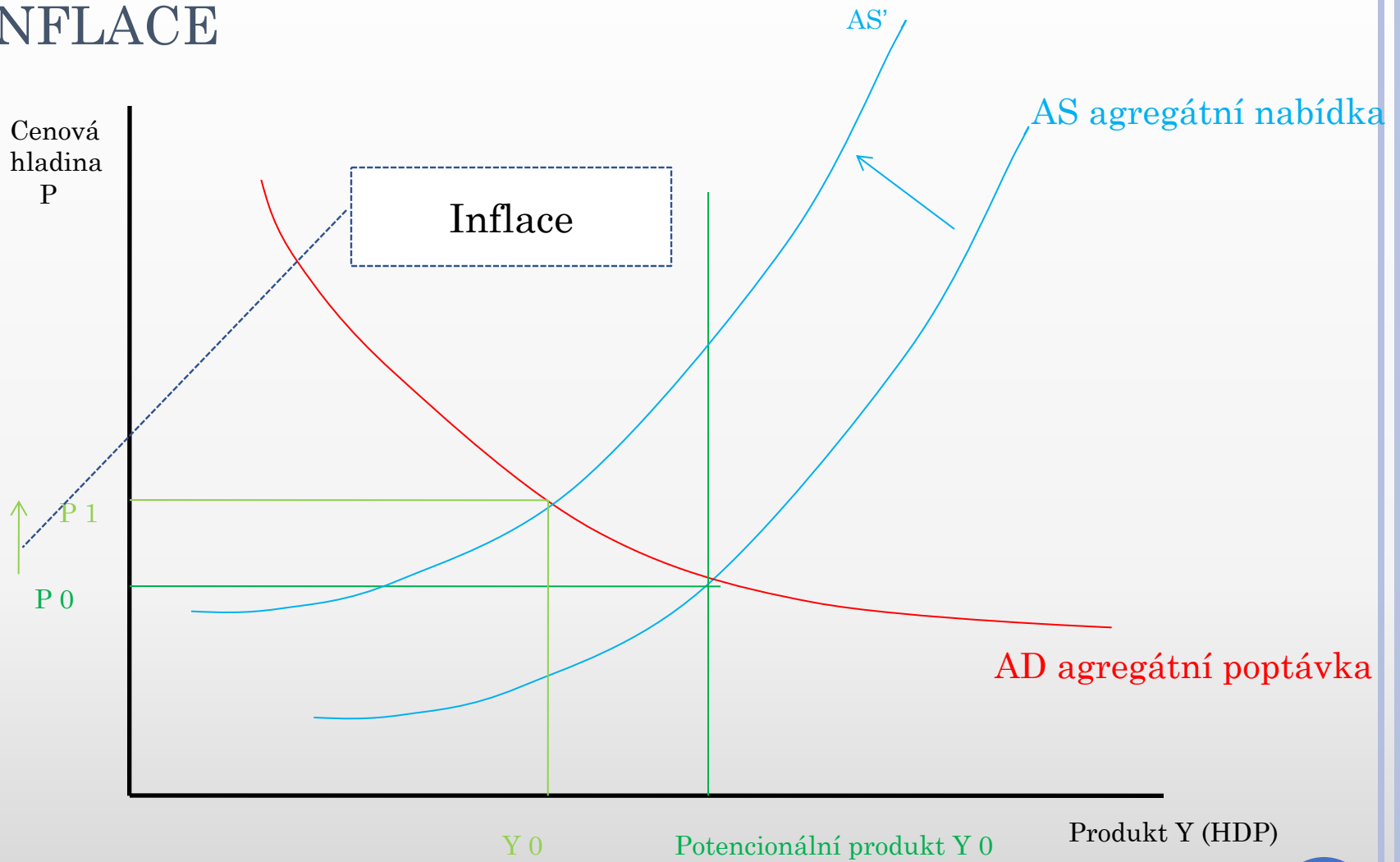
INFLACE

Poptávková inflace

INFLACE

Nabídková inflace

INFLACE

Inflační spirála = mzdově cenová spirála, když se inflace nastartuje, má tendenci se pořád zvětšovat a zvyšovat (střídá se růst mezd a růst cen),

- podle projevů na trhu:
- zjevná – zvyšuje se cenová hladina statků a služeb, nejčastější, jde vidět,
- potlačená – stát se snaží administrativně zabránit zvyšování cenové hladiny (cenové moratorium-zmrazení cen, nebo se neodstraňují příčiny, ale jen projevy),
- skrytá – není zachycena v žádných cenových indexech, nevíme o ní.

INFLACE

Deflace – opak inflace, snižování cenové hladiny, vzácný jev v ekonomice (zvýšení nezaměstnanosti, pokles úrokových sazeb, zpomalení ekonomického růstu).

Stagflace – spojena s poklesem ekonomiky, u zemí v krizi, roste inflace, ekonomika klesá.

Očekávaná inflace – míra inflace, se kterou ekonomické subjekty počítají při svém budoucím rozhodování.

INFLACE

Důsledky inflace :

- přerozdělovací efekt – kdo má fixní důchody, bude mít pořád méně a méně, odstraňuje se pomocí valorizace důchodů,
- nepříznivě ovlivňuje mzdy – snižuje reálnou mzdu,

INFLACE

- způsobuje škody na úsporách – znevýhodňuje věřitele, zvýhodňuje dlužníky,
- sociální dopady – dopadne na sociálně slabé, nebo se projeví v zákl. potravinách,
- způsobí nerovnováhu v ekonomice – omezení ekonomické aktivity, zkreslení tržních signálů (nákupčí a prodávající se pak hůř dohodnou na ceně).

INFLACE

Antiinflační politika:

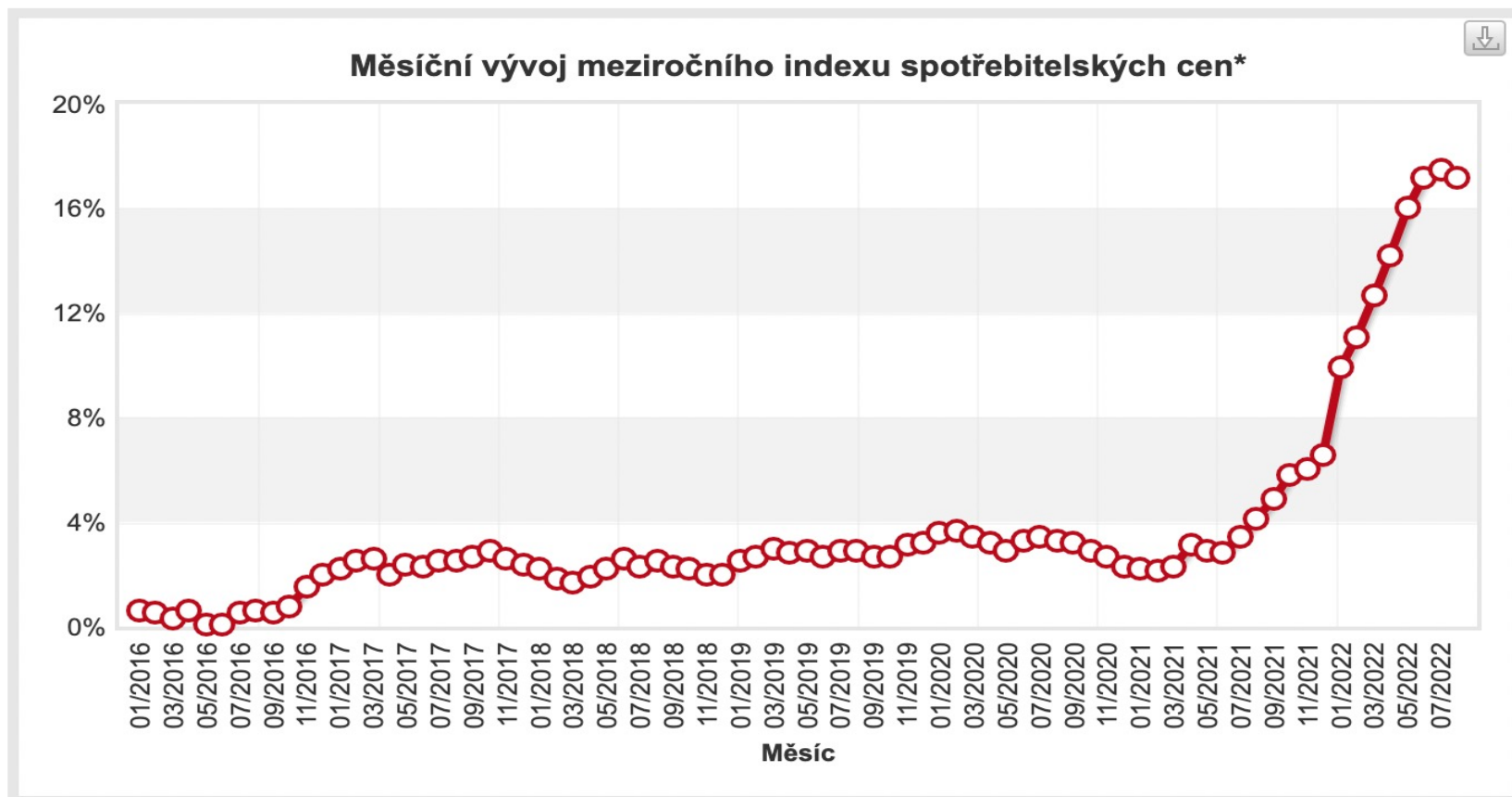
- součástí hospodářské politiky státu, potlačuje inflaci, má za úkol ji zbrzdit.

Nástroje antiinflační politiky:

- restriktivní hospodářská politika (monetární politika, fiskální politika),
- cenová regulace (např. cenové moratorium = zmrazení cen),
- cenová kontrola (časové omezení růstu ceny) – v ČR deregulace cen (nájemné, energie),
- opatření právního charakteru (protimonopolní zákony).

INFLACE

* Míra inflace vyjádřená přírůstkem indexu spotřebitelských cen ke stejnému měsíci předchozího roku vyjadřuje procentní změnu cenové hladiny ve vykazovaném měsíci daného roku proti stejnému měsíci předchozího roku.

Zdroj dat: [Veřejná databáze ČSÚ](#)

8 NEZAMĚŠTNANOST

- část ekonomicky aktivního obyvatelstva, která nepracuje,
- vyjadřuje se pomocí míry nezaměstnanosti (počet nezaměstnaných : počtem ekonomicky aktivních x 100 = %).

Celkové obyvatelstvo ekonomiky		
Ekonomicky aktivní		Ekonomicky neaktivní
Zaměstnaní	Nezaměstnaní	Důchodci, studenti, rodičovská dovolená

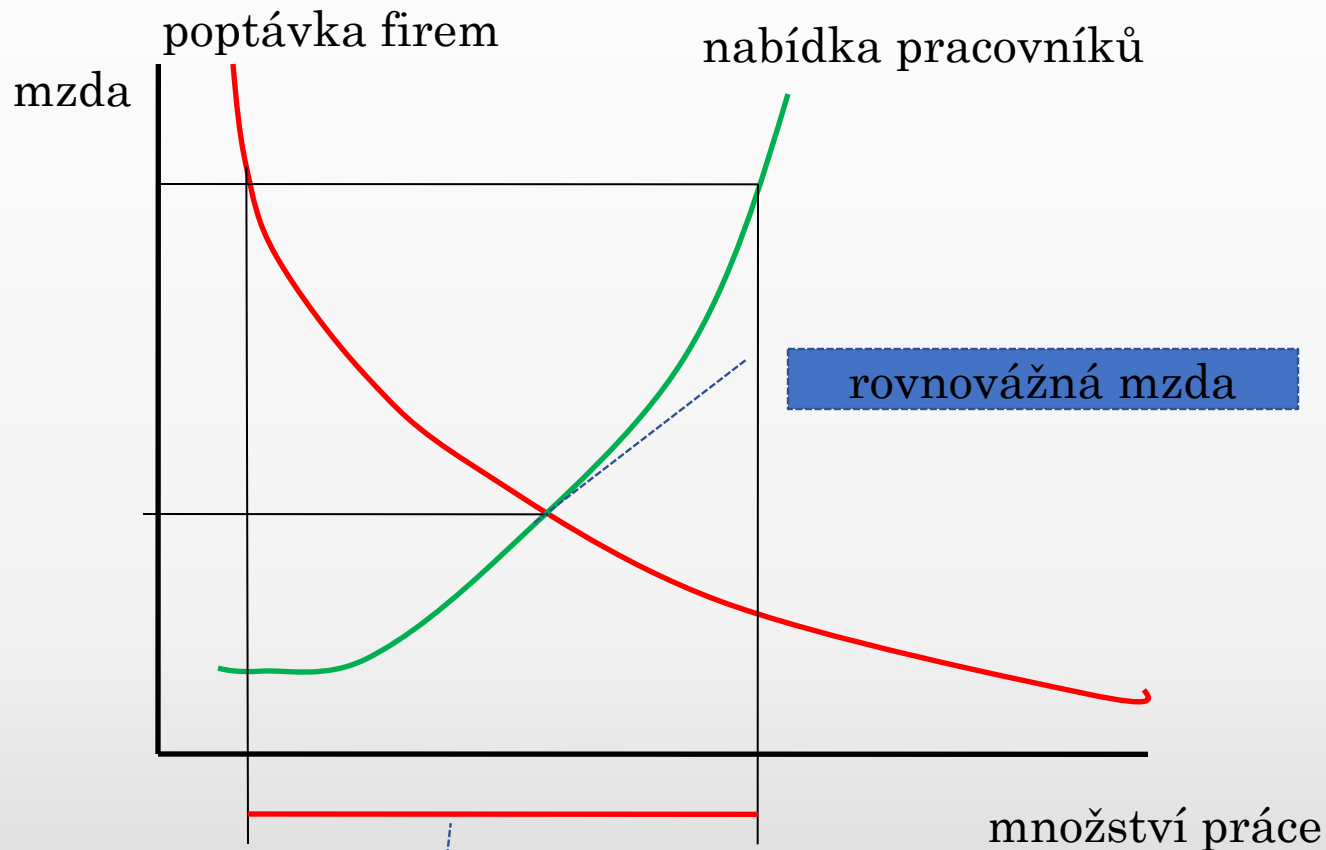
NEZAMĚŠTNANOST

Typy nezaměstnanosti:

- podle času: krátkodobá (do 1 roku), dlouhodobá (nad 1 rok),
- podle dobrovolnosti: dobrovolná (vyhovuje mi to, nehledám práci), nedobrovolná (hledám práci),
- sezónní – zemědělci, zedníci,
- frikční – organizační důvody, nedostatek informací (nevím o volné práci než se vše vyřeší),
- strukturální – profesní a regionální, struktura nabídky neodpovídá struktuře poptávky po práci,
- cyklická – způsobena hospodářským cyklem (ve fázi kontrakce se zvyšuje nezaměstnanost).

NEZAMĚSTNANOST

přebytek nabídky práce pracovníků = nezaměstnanost

NEZAMĚSTNANOST

- $D < S$ ..... převis nabídky, v dané ekonomice na trhu práce je málo volných míst poptávka firem po pracovnících je nízká či nulová dochází k nezaměstnanosti.
- $D > S$ ..... převis poptávky: poptávka firem je větší než nabídka pracujících např. z důvodu velmi nízkých mezd.
- $E = D = S$ ..... všichni, kdo chtějí za danou mzdu pracovat, získají práci, firmy nakoupí přesně tolik práce, kolik při dané mzdě poptávají.

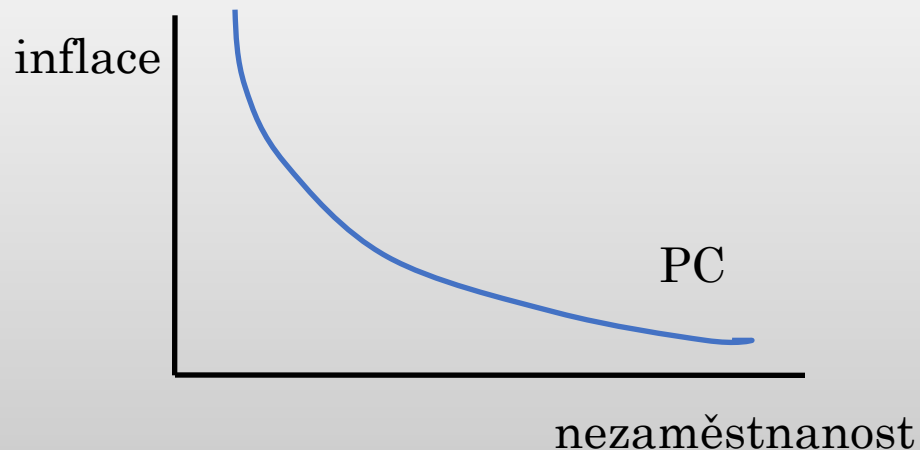

NEZAMĚSTNANOST

Přirozená míra nezaměstnanosti nezvyšující inflaci:

- pokud je nezaměstnanost nižší než 6 %, pak prudce vzroste inflace, proto se země snaží ji udržovat na 6 %.

Phillipsova křivka

NEZAMĚŠTNANOST

INTERAKT. MAPA

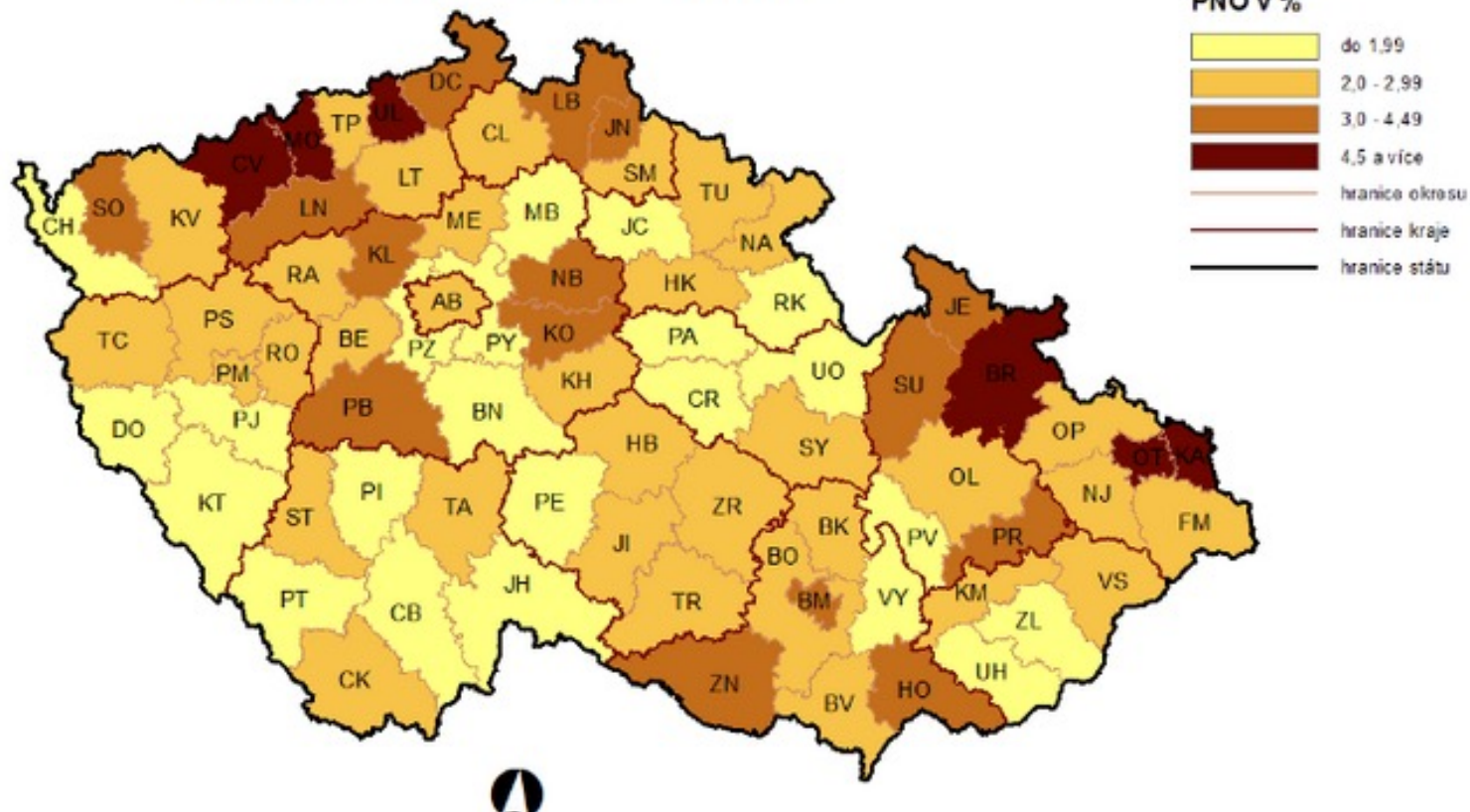
Nezaměstnanost v krajích ČR – březen 2019 (v %)

NEZAMĚŠTNANOST

← INTERAKT. MAPA

v okresech České republiky k 31. 7. 2019

NEZAMĚŠTNANOST

INTERAKT. MAPA

NEZAMĚŠTNANOST V ČESKU

podíl nezaměstnaných osob ve věku 15 – 64 let*

v procentech

červen 2015

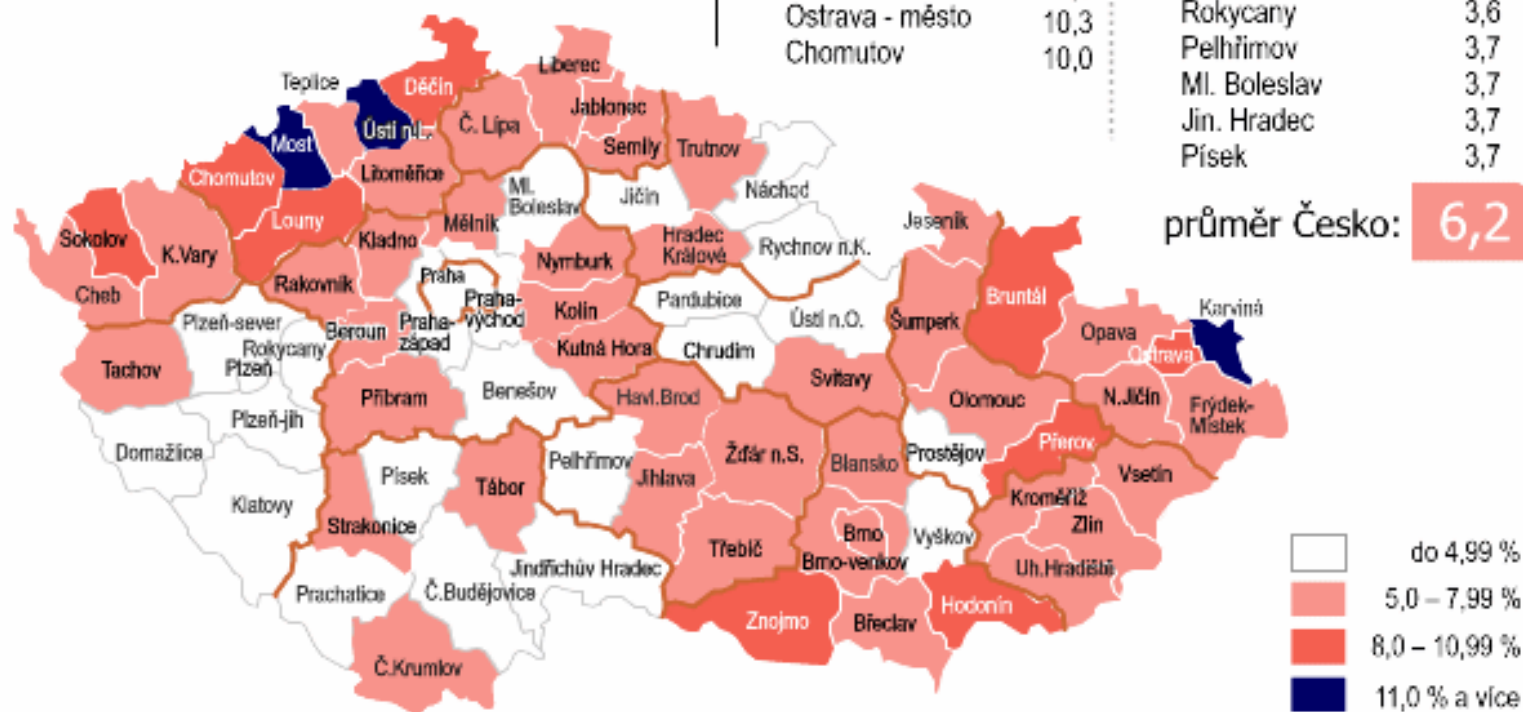
nejvyšší

Most	11,9
Karviná	11,3
Ústí nad Labem	11,2
Bruntál	10,6
Ostrava - město	10,3
Chomutov	10,0

nejnižší

Praha - východ	2,8
Prachatice	3,1
Rychnov n.K.	3,3
Benešov	3,4
Rokycany	3,6
Pelhřimov	3,7
Ml. Boleslav	3,7
Jin. Hradec	3,7
Písek	3,7

průměr Česko: 6,2

do 4,99 %
5,0 – 7,99 %
8,0 – 10,99 %
11,0 % a více

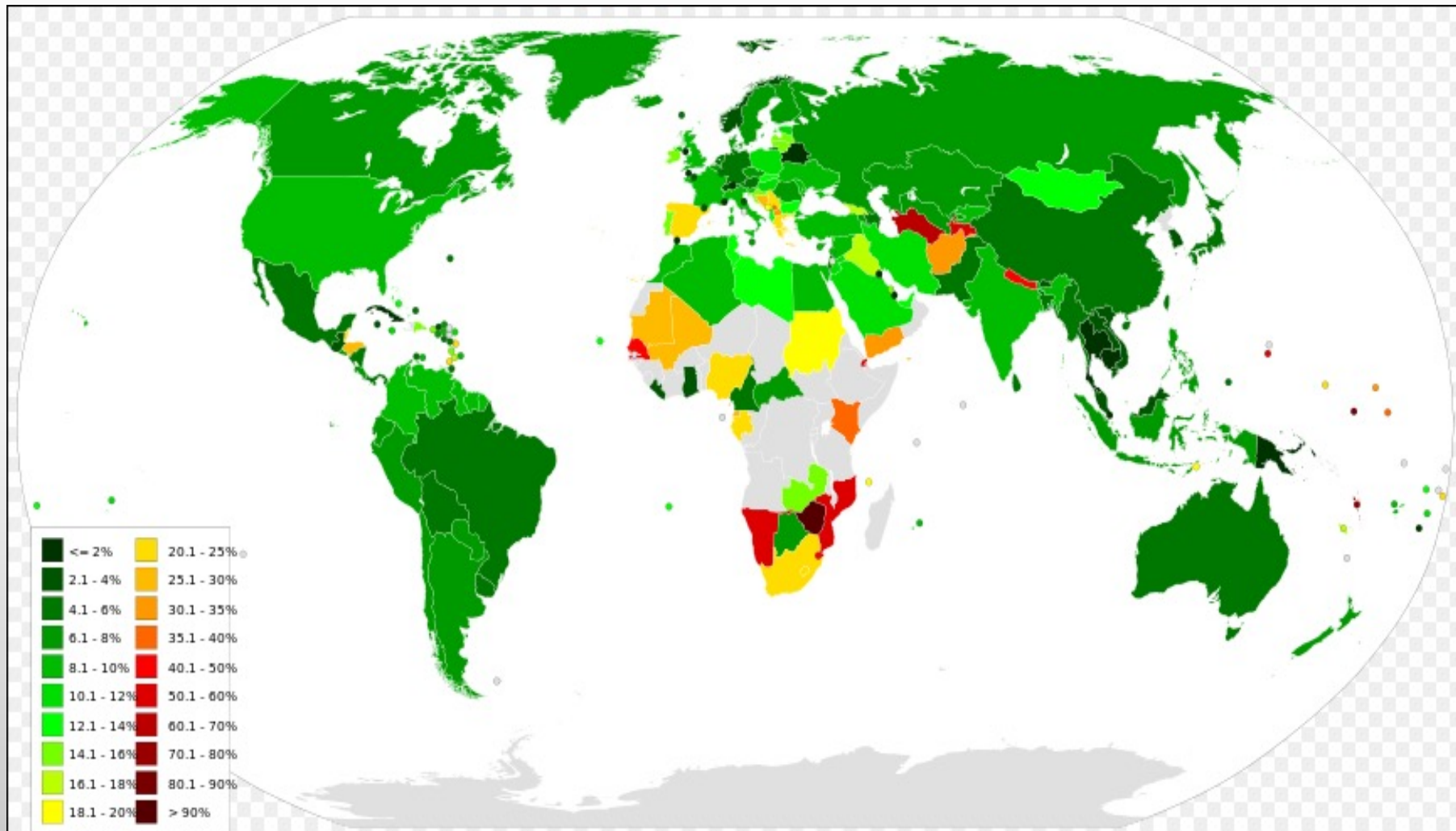
* počet dosažitelných uchazečů o práci ve srovnání k obyvatelstvu stejného věku

zdroj: Úřad práce, graf: ČTK

NEZAMĚŠTNANOST

Míra nezaměstnanosti ve světě:

NEZAMĚŠTNANOST – AKTUÁLNÍ

Nezaměstnanost

Hmotná nouze

Kontext

O mapě

Analýzy

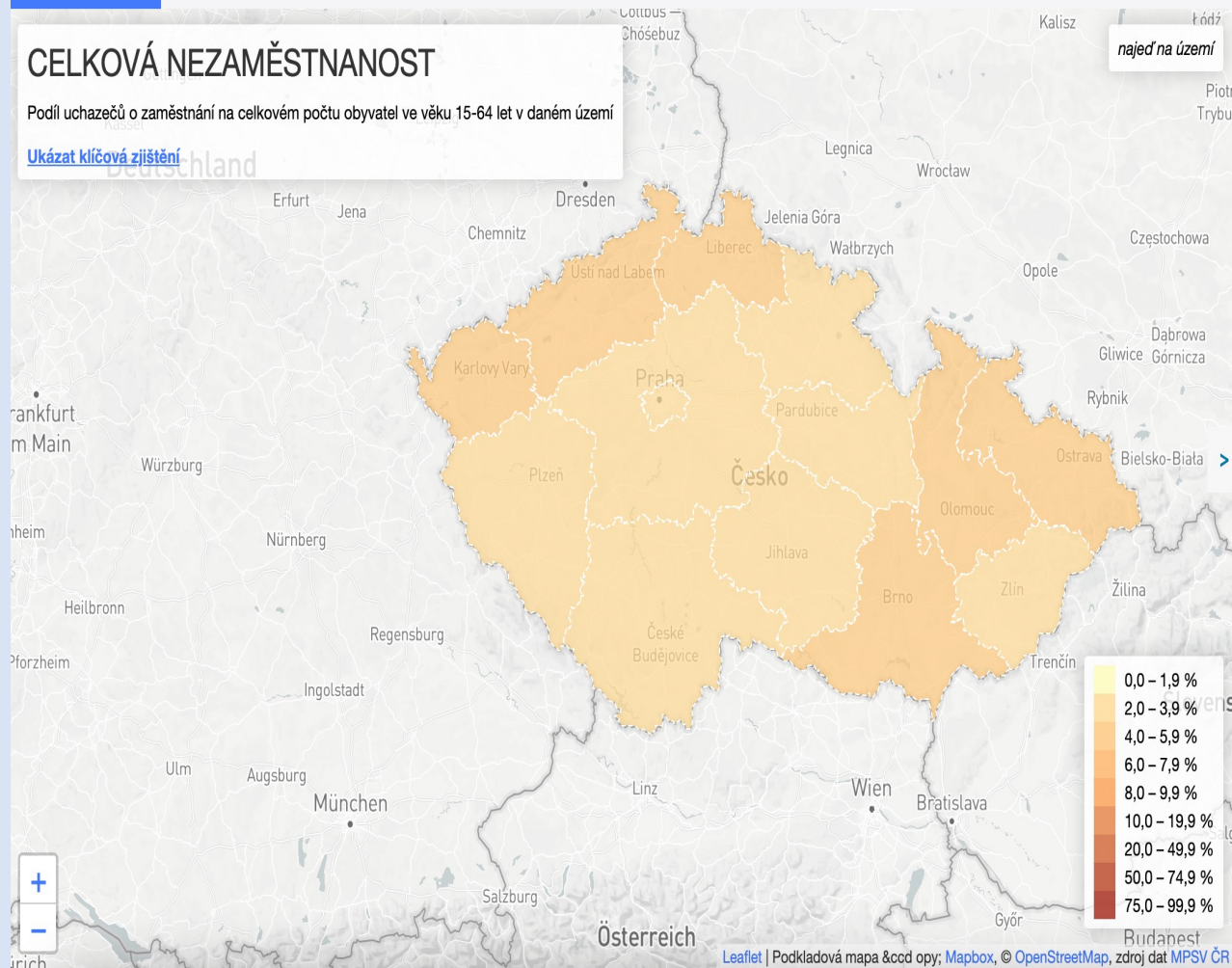
Metodologie

MAPA NEZAMĚŠTNANOSTI A SOCIÁLNÍ NEJISTOTY

CELKOVÁ NEZAMĚŠTNANOST

Podíl uchazečů o zaměstnání na celkovém počtu obyvatel ve věku 15-64 let v daném území

[Ukázat klíčová zjištění](#)

ZOBRAZENÝ UKAZATEL:

- Celková nezaměstnanost
- Nezaměstnanost žen
- Dlouhodobá nezaměstnanost
- Krátkodobá nezaměstnanost
- Sezónnost nezaměstnanosti
- Nezaměstnanost osob ve věku 15-19 let
- Nezaměstnanost osob ve věku 20-29 let
- Nezaměstnanost osob ve věku 30-49 let
- Nezaměstnanost osob ve věku 50 a více let
- Průměrný věk nezaměstnaných
- Nezaměstnanost osob se základním a nižším vzděláním
- Nezaměstnanost osob se středním vzděláním bez maturity
- Nezaměstnanost osob se středním vzděláním s maturitou
- Nezaměstnanost osob s vysokoškolským vzděláním

ÚZEMÍ:

- obce
- POU
- ORP
- okresy
- kraje

ROK:

- 2006
- 2008
- 2011
- 2014
- 2016
- 2018
- 2019
- 2020

ZOBRAZENÍ:

- základní mapa
- srovnání s celkovou nezaměstnaností
- srovnání s rokem 2020

NEZAMĚŠTNANOST

Politika nezaměstnanosti:

- řídí je Úřady práce a Ministerstvo práce a sociálních věcí.

Nárok na hmotné zabezpečení – pasivní politika nezaměstnanosti:

- podpora v nezaměstnanosti náleží uchazeči o zaměstnání, který pracoval alespoň 12 měsíců v posledních 3 letech, před podáním žádosti o zprostředkování zaměstnání.

NEZAMĚŠTNANOST

Lidé do 50 let věku mohou dostávat podporu po dobu pěti měsíců, lidé **od 50 do 55 let** ji mohou pobírat osm měsíců a lidé **nad 55 let** až jedenáct měsíců. Jde o takzvanou podpůrčí dobu.

NEZAMĚSTNANOST

- *První dva měsíce* dostanou nezaměstnaní 65 procent průměrného čistého měsíčního výdělku z předchozího zaměstnání. Za měsíc mohou dostat maximálně 0,58násobek průměrné mzdy v České republice (za první až třetí čtvrtletí předchozího roku).
- *Další dva měsíce* klesne podpora na 50 procent dřívějšího výdělku a zbytek podpůrčí doby pak uchazeč dostane jen 45 procent.

NEZAMĚSTNANOST

Po skončení podpůrné doby (pět, osm nebo jedenáct měsíců) už nezaměstnaný získá jen sociální dávku ve výši životního minima, tedy 4 620 Kč. Nevykazuje-li požadovanou aktivitu, dostane jen existenční minimum, tedy 2 980 Kč.

Podpora při rekvalifikaci 2022:

- při rekvalifikaci se podpora zvyšuje na 60 procent dřívějšího výdělku, pro rok 2022 je maximem zhruba 22 168 Kč měsíčně (0,65násobek průměrné mzdy v České republice).

NEZAMĚSTNANOST

**Maximální výše podpory v
nezaměstnanosti tak může
dosáhnout až 21 488 Kč měsíčně.**

NEZAMĚŠTNANOST

- **Existenční minimum** je hranicí peněžních příjmů, která je nezbytná k zajištění výživy a ostatních základních potřeb na úrovni umožňující přežití.
- **Životní minimum** je minimální společensky uznaná hranice peněžních příjmů k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb.

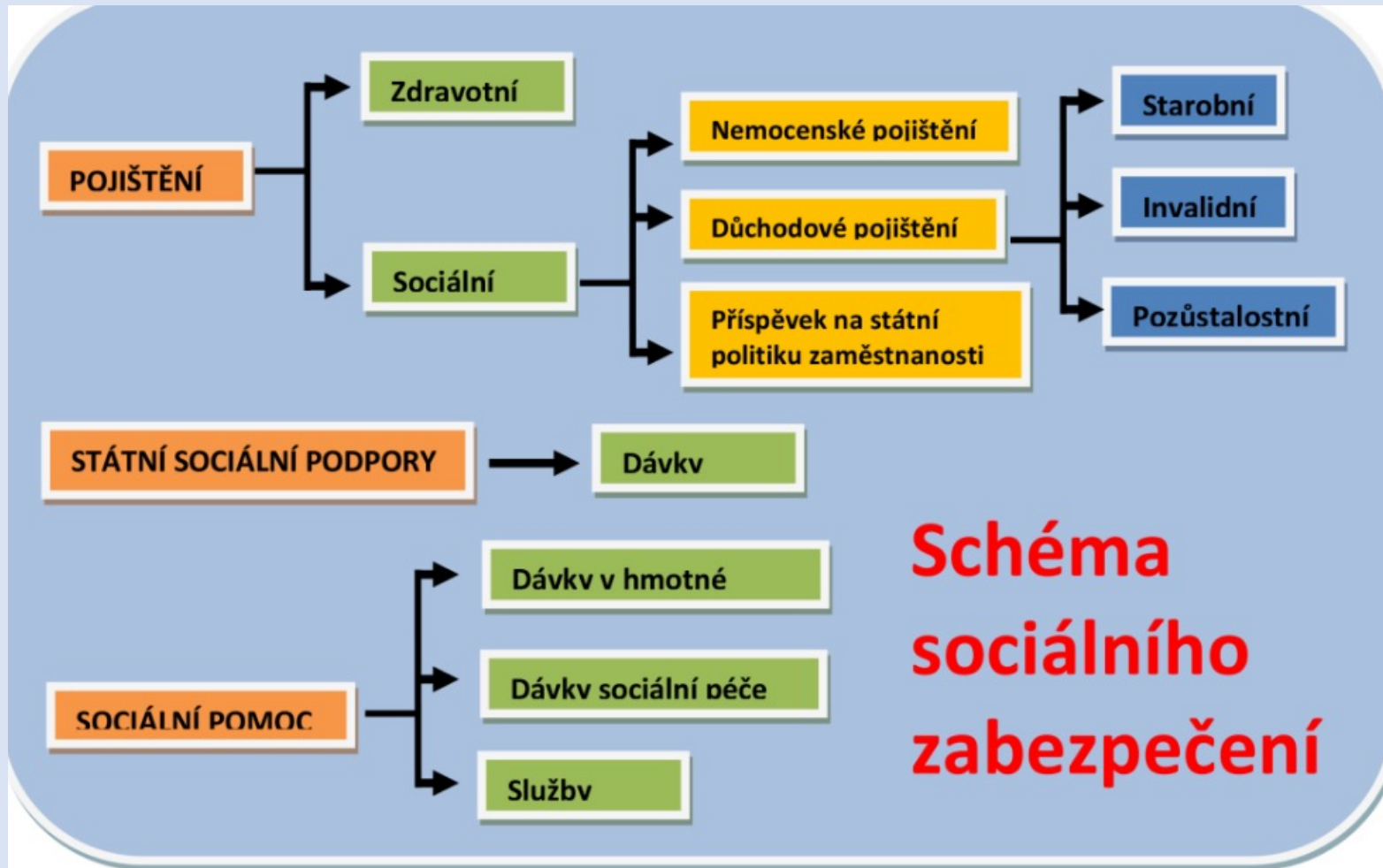
NEZAMĚSTNANOST

Minimální mzda =

16 200 Kč

NEZAMĚSTNANOST - POJIŠŤOVNICTVÍ

NEZAMĚSTNANOST - POJIŠŤOVNICTVÍ

NEZAMĚŠTNANOST

Částky životního minima v Kč za měsíc

pro jednotlivce	4 620
pro první osobu v domácnosti	4 250
pro druhou a další osobu v domácnosti, která není nezaopatřeným dítětem	3 840
pro nezaopatřené dítě ve věku	
do 6 let	2 360
6 až 15 let	2 900
15 až 26 let (nezaopatřené)	3 320

Životní minimum domácnosti je součtem všech částek životního minima jednotlivých členů domácnosti.

NEZAMĚSTNANOST

Dávky státní sociální pomoci:

- přídavek na dítě
- porodné
- příspěvek na bydlení

NEZAMĚŠTNANOST

Přídavek na dítě:

- Dávka je poskytována při čistém příjmu do 2,7násobku životního minima, náleží rodinám s nezaopatřenými dětmi. Podává se jedna žádost a následně se každé čtvrtletí dokládají pouze rozhodné příjmy rodiny za předchozí kalendářní čtvrtletí. Do příjmu se počítá i rodičovský příspěvek, lze žádat až tři měsíce zpětně.

Výše přídavku za měsíc:

- dítě do 6 let: 500 Kč
- od 6 do 15 let: 610 Kč
- od 15 do 26 let: 700 Kč

Při splnění určitých podmínek je nárok na zvýšený přídavek, a to ve výši 800, 910 a 1000 korun.

NEZAMĚŠTNANOST

Porodné:

- Jednorázová dávka poskytovaná při čistém příjmu do 2,7násobku životního minima náleží ženám, kterým se narodilo první či druhé dítě. Do příjmu se nezapočítává rodičovský příspěvek a přídavek na dítě. Dokládá se to samé co už rodičovského příspěvku.

Výše porodného:

- 13 000 Kč na první dítě,
- 10 000 Kč na druhé dítě.

NEZAMĚŠTNANOST

Dávky pomoci v hmotné nouzi:

- příspěvek na živobytí,
- doplatek na bydlení,
- mimořádná okamžitá pomoc.

NEZAMĚŠTNANOST

Příspěvek na živobytí:

- Nárok na něj mají lidé, kterým po odečtení přiměřených nákladů na bydlení nezůstane částka na živobytí. Nárok se hodnotí individuálně podle příjmů, výdajů, sociálních a majetkových poměrů. Vyplácí se i opakovaně, po dobu trvání nepříznivé sociální situace.

Stát doplatí příjmy do výše životního minima, které je 3860 korun.

Dokládá se vyplněná žádost a občanský průkaz. Součástí žádosti je celá řada potvrzení - například o potvrzení o měsíčních příjmech za poslední tři měsíce, předpis úhrad spojených s užívaným bytem a doklady zaplacení za předchozí tři měsíce, ale třeba i potvrzení o zdravotním stavu, studiu, sociálních a majetkových poměrech.

NEZAMĚSTNANOST

Doplatek na bydlení:

- Dostane ho ten, komu peníze na bydlení nestačí, ani když pobírají příspěvek na bydlení. Mohou ho využít i lidé, kteří žijí v podnájmu nebo na ubytovně. Podmínkou je, že žadatel pobírá příspěvek na živobytí. Dokládají se stejná potvrzení jako u příspěvku na živobytí.

NEZAMĚSTNANOST

Mimořádná okamžitá pomoc:

- Jde o jednorázovou dávku, o kterou mohou žádat i lidé, kteří nejsou v hmotné nouzi. Týká se například lidí, které postihla živelní pohroma, nebo lidí, kteří se do běžného života vracení například z dětského domova či vězení.

O její výši rozhodnou úředníci podle konkrétního případu. Často se odvíjí od životního a existenčního minima. Může ale být až patnáctinásobek životního minima.

Pokud je žadatel v hmotné nouzi, může z této dávky zaplatit třeba dětský tábor, lyžařský kurz dětí nebo si za to koupit vybavení domácnosti, třeba sporák, ledničku, a to až do částky desetinásobku životního minima.

NEZAMĚŠTNANOST

Příspěvek na bydlení:

- Žádat o něj můžete, když platíte za bydlení víc než třetinu svých příjmů. Pro každou obec jsou stanoveny normativy cen bydlení. Stát vám peníze doplatí maximálně do výše odpovídajícího normativu.

Žádat mohou majitelé či nájemníci bytu, jejichž náklady na bydlení (nájemné, vytápění, energie, vodné a stočné, odpady) převyšují 30 %, v Praze pak 35 %, čistých příjmů.

NEZAMĚSTNANOST

Aktivní politika nezaměstnanosti (zákon o zaměstnanosti):

Nástroje:

- praktikantská místa (2 roky po ukončení studia),
- příspěvek na vytvoření chráněného pracovního místa pro osobu se zdravotním postižením (zaměstnavateli) – § 75,
- příspěvek na vytvoření chráněného pracovního místa osobě se zdravotním postižením, která se rozhodne vykonávat samostatnou výdělečnou činnost – § 75 odst. 9,

NEZAMĚSTNANOST

- příspěvek na vytvoření chráněné pracovní dílny – § 76,
- veřejně prospěšné práce (test ochoty pracovat u dlouhodobě nezaměstnaných) – § 112,
- společensky účelná pracovní místa (zaměstnavatel zřídí nové místo a obsadí ho člověkem z UP) – § 113,
- podpora rekvalifikace a školení zaměstnanců.

OPAKOVÁNÍ

Otázka	Odpověď
<i>Jaké jsou části hospodářského cyklu?</i>	Expanze, vrchol, krize, sedlo.
<i>Co je to inflace?</i>	Zvyšování cen statků a služeb v ekonomice v průběhu delšího časového období (zvyšování cenové hladiny).
<i>Jaké jsou typy inflace podle tempa?</i>	Mírná, pádivá, hyperinflace.
<i>Co je to nezaměstnanost?</i>	Část ekonomicky aktivního obyvatelstva, která nepracuje.
<i>Co je to frikční nezaměstnanost?</i>	Organizační důvody, nedostatek informací.
<i>Co je to pasivní politika nezaměstnanosti?</i>	Nárok na hmotné zabezpečení.

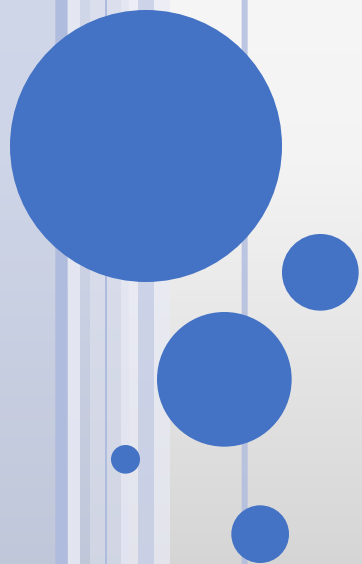
HOSPODÁŘSKÁ POLITIKA

Souhrn všech opatření státu, kterými zasahuje
do ekonomiky:

- fiskální,
- monetární,
- důchodová,
- daňová,
- ekologická,
- vnější obchodní a měnová politika.

EVROPSKÁ UNIE

9 EKONOMICKÁ INTEGRACE

- je propojování nebo spojování ekonomik (otevřená ekonomika),
- spojování ekonomik: se projevuje tím, že můžeme dovážet a vyvážet, že můžeme pracovat v zahraničí (převádět si peníze),
- uzavírat mezinárodní dohody (mezinárodní instituce mohou přikazovat národním institucím),
- mezinárodní měna EURO,
- význam integrace spočívá v tom, že země jsou poté vyspělejší.

EKONOMICKÁ INTEGRACE

2 podoby ekonomické integrace:

- federalická: USA, země se sloučí politicky, poté ekonomicky,
- funkcionalistická: státy se propojí ekonomickými vazbami, poté politicky.

EKONOMICKÁ INTEGRACE

Formy integrace:

- **podle rozsahu:** úplná (propojí se celá ekonomika), neúplná (propojí se jen vybrané části ekonomiky),
- **z ekonomického hlediska:** mikroekonomická (spojení jen některých částí), makroekonomická (spojení celých ekonomik),
- **z teritoriálního hlediska:** regionální: (propojí se jen některé celky), globální: (spojení celých států nebo kontinentů),
- **z institucionálního hlediska:** mezistátní, nadstátní.

10 EVROPSKÁ UNIE

Název EU vznikl v roce 1993 podpisem Smlouvy o Evropské unii, často označované jako Maastrichtská smlouva, ta byla podepsána 7. února 1992 dvanácti členskými státy. Do platnosti vstoupila 1. listopadu 1993 a při této příležitosti se změnil název Evropského společenství na [Evropskou unii](#).

EVROPSKÁ UNIE

Historie EU:

- 1944 vznikla celní unie BENELUX – spojení malých zemí, aby se posílily,
- 1951 evropské společenství pro uhlí a ocel ESUO – Francie, Dánsko, Itálie, BENELUX,
- 1957 vzniklo Evropské společenství pro atomovou energii EURATOM a Evropské hospodářské společenství EHS (dnes ES),
- 1968 EHS zavedla celní unii,

EVROPSKÁ UNIE

- 1979 zavedení evropského měnového systému, první evropská měna ECU – nikdy neexistovala (pouze při převádění na účtech),
- 1992 podepsána Maastrichtská dohoda (projednáno přijetí nových členů, kdy budou přijati a co musí splňovat, projednáno, jak zavést EURO),
- 1993 vznik Evropského hospodářského prostoru,
- 1993 přejmenováno na EU,

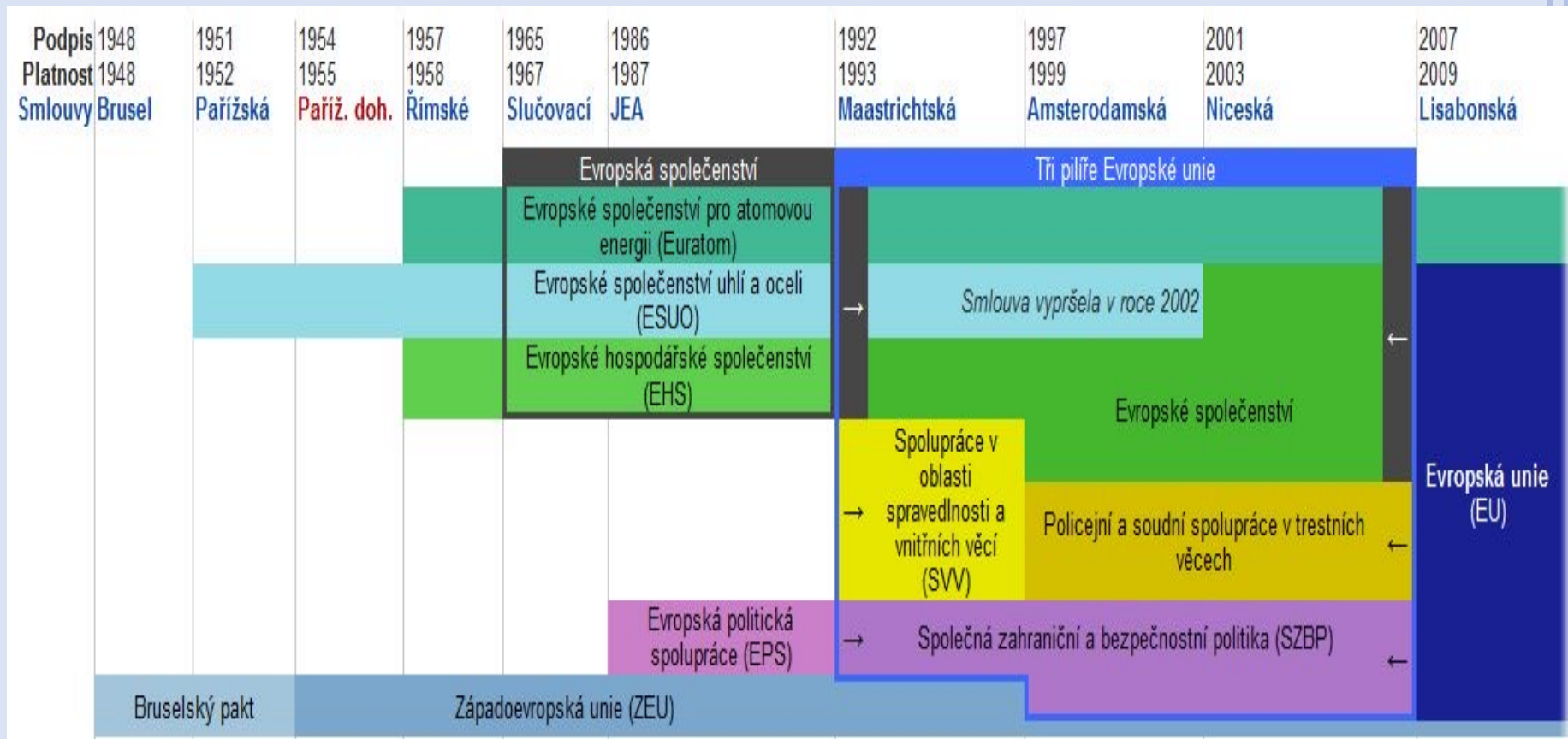

EVROPSKÁ UNIE

- 1996 ČR požádalo o vstup do unie,
- 1997 podepsány Amsterdamské dohody (přijetí nových členů),
- 1999 zavedeno EURO – zatím bezhotovostní,
- 2004 přistupuje ČR, SR, Polsko, Slovinsko, Maďarsko, Litva, Lotyšsko, Estonsko, Malta, Kypr,
- 2013 přistupuje Chorvatská republika.

EVROPSKÁ UNIE

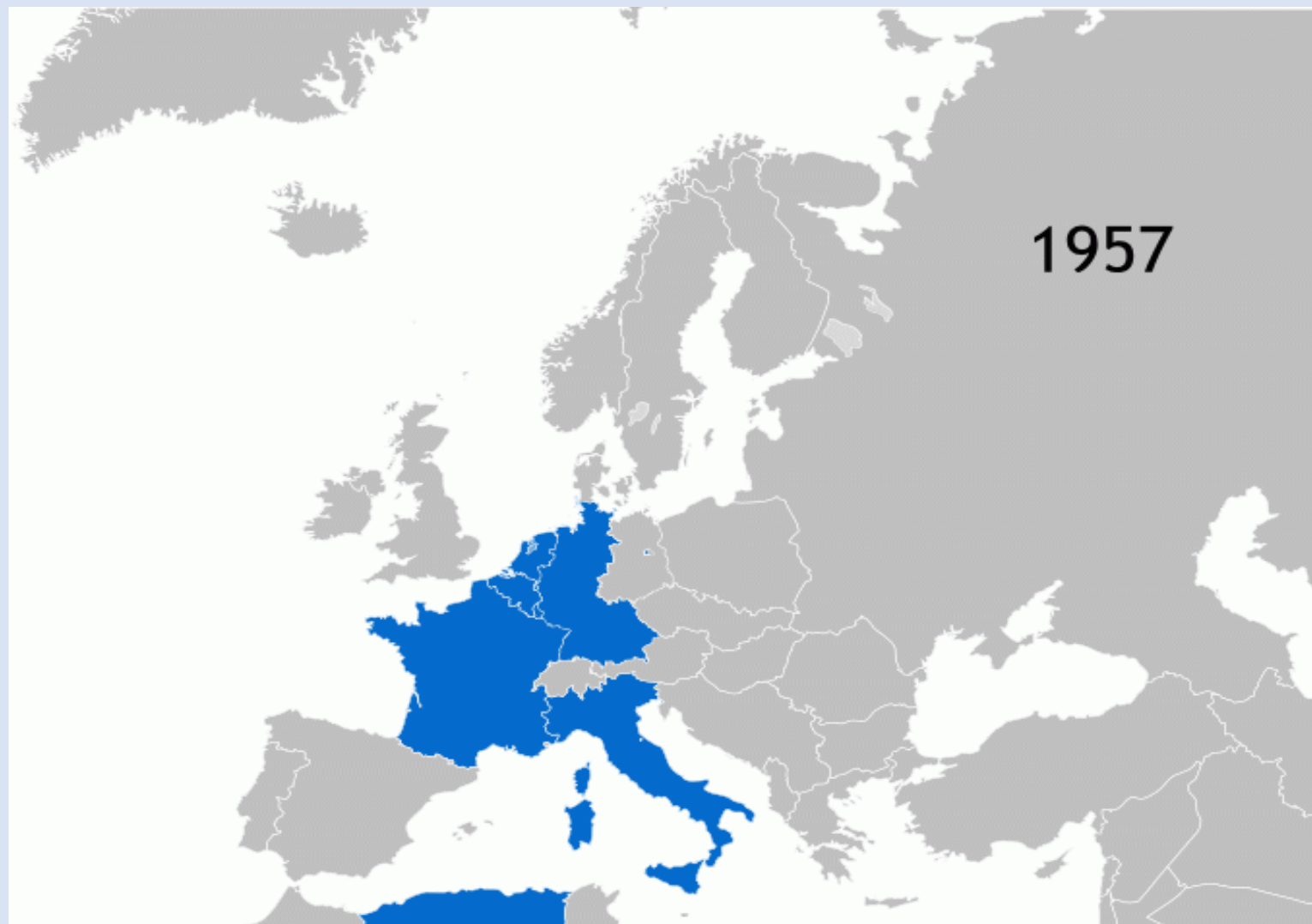
EVROPSKÁ UNIE

EU se nyní skládá z: 27 zemí.

- BENELUX, Německo, Francie, Itálie, Dánsko, Irsko, Řecko, Španělsko, Portugalsko, Rakousko, Finsko, Švédsko, ČR, SR, Polsko, Slovinsko, Maďarsko, Litva, Lotyšsko, Estonsko, Malta, Kypr, Rumunsko, Bulharsko a Chorvatsko.

EVROPSKÁ UNIE

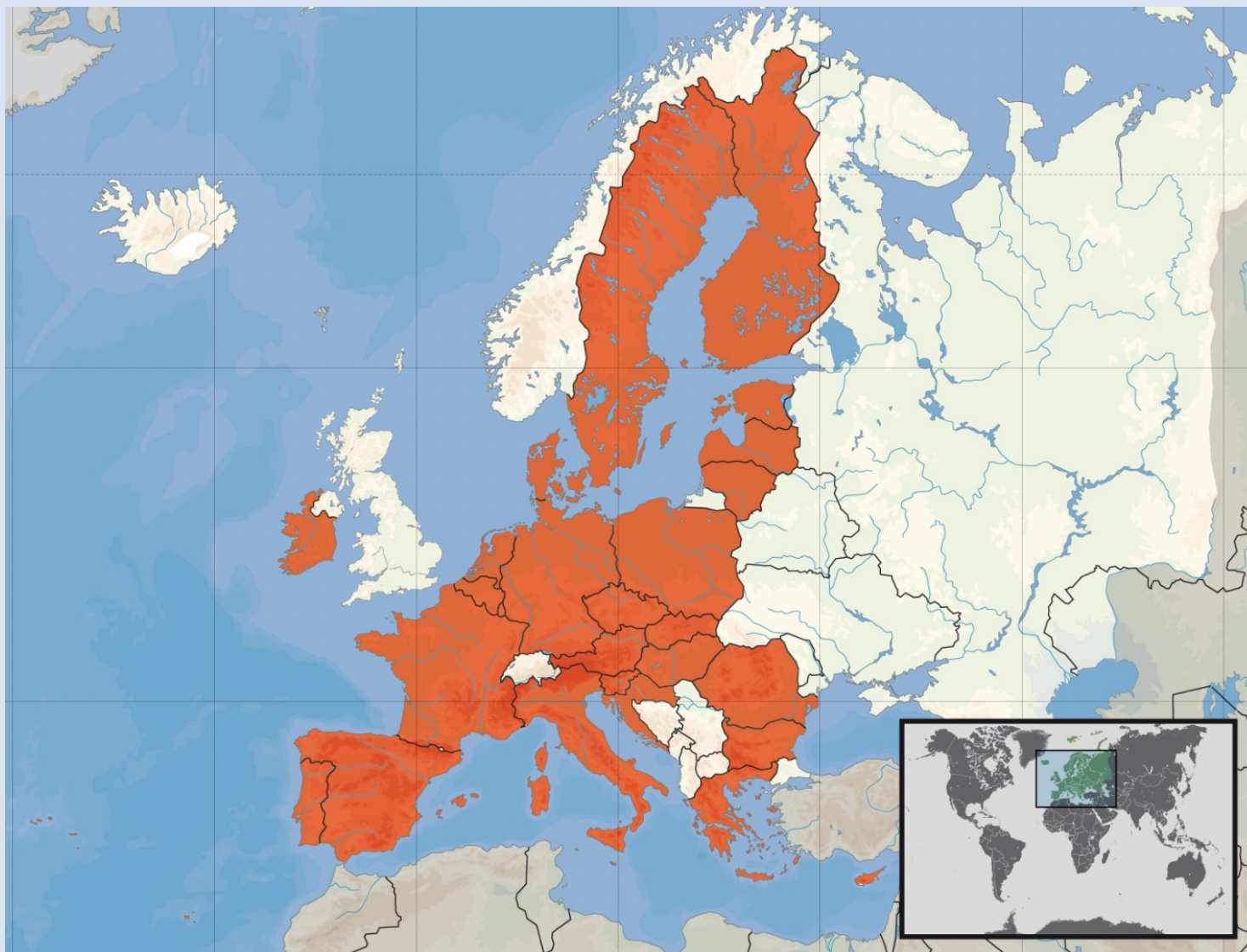

Obrázek č. 2: EU.

Zdroj: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:EC-EU-enlargement_animation.gif

EVROPSKÁ UNIE

EVROPSKÁ UNIE

Stát	Vstup	Obyvatel (rok 2019) ^[16]	% obyvatel EU	Rozloha (km ²) ^[17]	Skutečný HDP (€/obyvatele/rok) (rok 2018) ^[18]	HDP přepočtený v paritě kupní síle (€/obyvatele/rok) ^[19]	% HDP v PPP (100% = průměr EU27) ^[20]	Křesel v EP (k 1. 2. 2020)
 Belgické království €	1952	11 455 519	2,56 %	30 528	35 600	35 100	116 %	21
 Bulharská republika	2007	7 000 039	1,57 %	110 879	6 550	15 200	50 %	17
 Česká republika	2004	10 649 800	2,38 %	78 867	17 620	27 500	91 %	21
 Dánské království	1973	5 806 081	1,30 %	43 094	48 260	38 300	127 %	14
 Estonská republika €	2004	1 324 820	0,30 %	45 228	15 090	24 700	82 %	7
 Finská republika €	1995	5 517 919	1,23 %	338 145	36 890	33 500	111 %	14
 Francouzská republika €	1952	67 012 883	15,00 %	543 801	32 830	31 500	104 %	79
 Chorvatská republika	2013	4 076 246	0,91 %	56 594	11 990	19 100	63 %	12
 Irsko €	1973	4 904 240	1,10 %	70 273	57 960	56 800	188 %	13
 Italská republika €	1952	60 359 546	13,51 %	301 340	26 760	28 900	96 %	76
 Kyperská republika €	2004	875 899	0,20 %	9 251	23 770	26 300	87 %	6
 Litevská republika €	2004	2 794 184	0,63 %	65 300	13 310	24 500	81 %	11
 Lotyšská republika €	2004	1 919 968	0,43 %	64 589	12 180	21 300	71 %	8
 Lucemburské velkovévodství €	1952	613 894	0,14 %	2 586	83 470	77 100	256 %	6
 Maďarsko	2004	9 772 756	2,19 %	93 028	12 560	21 300	71 %	21
 Maltská republika €	2004	493 559	0,13 %	316	21 630	29 700	98 %	6
 Spolková republika Německo	1952	83 019 213	18,58 %	357 022	35 860	37 400	124 %	96

EVROPSKÁ UNIE

Integrační stupně EU:

- pásmo volného obchodu (volný pohyb zboží mezi zeměmi),
- celní unie (jsou odstraněna cla, je společná obchodní politika vůči zemím, které nejsou členy),
- hospodářská unie (volný pohyb zboží a služeb, výrobních faktorů),
- politická unie (společný trh, společná politika, harmonizace hospodářských politik),
- měnová unie (společný trh, politická integrace, společná měna).

EVROPSKÁ UNIE

EU má tři pilíře:

- evropské společenství,
- společná zahraniční a bezpečnostní politika,
- spolupráce v oblasti justice a vnitřních věcí.

EVROPSKÁ UNIE

Politika Evropské unie – „Tři pilíře“

I. Evropská společenství

- Společná zemědělská politika
- Hospodářská a měnová unie
- Celní unie a Společný trh
- Společná obchodní politika
- Regionální a strukturální politika
- Dopravní politika
- Sociální politika
- Schengenský prostor
- Občanství EU
- Vědecko-výzkumná politika
- Politika hospodářské soutěže
- Ekologická politika
- Politika ochrany spotřebitele
- Vzdělání a kultura
- Společná rybolovná politika
- Azylová a přistěhovalecká politika

II. Společná zahraniční a bezpečnostní politika

Zahraniční politika:

- Spolupráce v zahraniční politice
- Dodržování míru
- Volební pozorovatelé
- Lidská práva
- Demokracie
- Rozvojová pomoc

Bezpečnostní politika:

- Evropská bezpečnostní politika
- Evropské síly rychlé reakce
- Odzbrojování

III. Policejní a justiční spolupráce

- Pašování drog a obchod se zbraněmi
- Obchod s lidmi
- Terorismus
- Zločiny proti dětem
- Organizovaný zločin
- Korupce

EVROPSKÁ UNIE

Symboly EU:

- od roku 1986 se používá zástava Evropské unie, kterou přijala Evropská rada. Skládá se z kruhu dvanácti zlatých pěticípých hvězd, které se nedotýkají, na modrém pozadí (číslo 12 reprezentuje dokonalost a úplnost).
- Hymnou Evropské unie je Óda na radost z Beethovenovy Deváté symfonie.

EVROPSKÁ UNIE

Obrázek č. 3: Vlajka EU.

Zdroj: http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/b/b7/Flag_of_Europe.svg

EVROPSKÁ UNIE

- Euro je měna Eurozóny. Měnová politika Eurozóny je prováděna Evropskou centrální bankou ve Frankfurtu nad Mohanem.
- Euro je oficiálním platidlem v 19 z 28 států Evropské unie (těchto 19 států tvoří Eurozónu) a v šesti dalších zemích mimo EU.

EVROPSKÁ UNIE

Obrázek č. 4: Euromince.

Zdroj: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:2_euro_coins.JPG

EVROPSKÁ UNIE

Obrázek č. 5: Euromince.

Zdroj: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:1_euro_coins.JPG

EVROPSKÁ UNIE

Obrázek č. 6: Euromince.

Zdroj: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:1_euro_coins.JPG

EVROPSKÁ UNIE

EVROPSKÁ UNIE

Rozpočet EU:

- má formu příjmů a výdajů,
- příjmy: příspěvky jednotlivých států, určité % z HP, DPH-část, cla – týkající se nečlenských zemí,
- výdaje: společná zemědělská politika (polovina všech příjmů), čtvrtina peněz na společnou regionální politiku, čtvrtina na zaplacení úředníků (administrativní náklady).

EVROPSKÁ UNIE

Hlavní orgány EU:

- úřední jazyk francouzština,
- EVROPSKÁ RADA – udržuje soulad mezi členskými státy, rozhoduje o řešení naléhavých problémů. Skládá se z prezidentů nebo premiéru členských států EU. 4x do roka se setkávají na Evropském summitu. V čele se po 6 měsících střídají zástupci jednoho členského státu. Sídlem Rady Evropy je Brusel,

EVROPSKÁ UNIE

- EVROPSKÝ PARLAMENT – skládá se z poslanců zvolených z jednotlivých států, hlasuje se o zákonech, sídlí ve Štrasburku, hlasuje o rozpočtu (766 poslanců – pětileté období).

EVROPSKÁ UNIE

- RADA EU (Rada ministrů) – je vrchním zákonodárným orgánem EU – novelizuje, přijímá a zamítá zákony připravené Evropskou komisí. Nemůže však zákony navrhnout – to je svrchovaná odpovědnost Komise. Reprezentuje členské státy, je legislativním orgánem pro vnější vztahy, skládá se z resortních ministrů členských států. Sídlí v Bruselu.

EVROPSKÁ UNIE

- EVROPSKÁ KOMISE – nejvyšší kontrolní orgán, může navrhnout zákony, neustále zasedá, malé státy mají jednoho člena, velké dva. Skládá se z 25 komisařů. Sídlo je v Bruselu.

EVROPSKÁ UNIE

- EVROPSKÝ SOUDNÍ DVŮR – sídlí v Lucemburku, nejvyšší soudní orgán EU, řeší soudní spory. Je zde zastoupen 1 soudce z každého členského státu a jsou voleni na dobu 6 let.

EVROPSKÁ UNIE

Další orgány a instituce:

- **ÚČETNÍ DVŮR** – kontroluje hospodaření s financemi Unie. Sídlo Lucemburk.
- **HOSPODÁŘSKÝ A SOCIÁLNÍ VÝBOR** – poradní orgán složený z představitelů různých sociálních a hospodářských oblastí Unie. Sídlo v Bruselu.

EVROPSKÁ UNIE

- VÝBOR REGIONŮ – poradní orgán, členové zastupují místní a regionální orgány a jsou jmenovány členskými státy. Dodává na významu regionům a územním jednotkám v rámci Unie. Sídlo v Bruselu.

EVROPSKÁ UNIE

- EVROPSKÁ CENTRÁLNÍ BANKA – vyjadřuje hospodářskou politiku, v čele je guvernér. Sídlo ve Frankfurtu nad Mohanem.
- INSTITUT EVROPSKÉHO OMBUDSMANA – ombudsmana volí Evropský parlament. Úlohou je prošetření stížností při porušování zákonů a jejich chybách. Navrhuje opatření a podává roční zprávy. Sídlo ve Štrasburku, pobočku má v Bruselu.

EVROPSKÁ UNIE

- EUROPOL – Evropský policejní úřad, vznikl aby pomohl členským zemím EU v boji proti mezinárodnímu zločinu. Hlavní úkol je ulehčit výměnu informací o terorizmu, drogové kriminalitě a jiných deliktů mezinárodní kriminality. Vznik celoevropského počítačového systému poskytující nepřetržitý přístup ke všem důležitým informacím o mezinárodní kriminalitě.

EVROPSKÁ UNIE

Programy EU:

- Vzdělávací programy:
  - SOCRATES – široce zaměřený program na celoživotní učení.
  - LEONARDO DA VINCI – program zaměřující se na všechny úrovně odborného vzdělávání.
  - EU spolupracuje také vybranými zeměmi jako USA, Kanada, Austrálie, Nový Zéland, Japonsko – vše se týká programů s vysokými školami.

EVROPSKÁ UNIE

- Projekt ISPA – pomáhá kandidátským zemím splnit standardy EU, týkající se životního prostředí, vyvinout kvalitní dopravní infrastrukturu.
- Projekt SAPARD – tento program připravuje kandidátské země na společnou zemědělskou politiku EU.
- Projekt PHARE – program, který je hlavním nástrojem finanční a technické pomoci zemím střední a východní Evropy.

OPAKOVÁNÍ

Otázka	Odpověď
<i>Název EU vznikl?</i>	V roce 1993 podpisem Smlouvy o Evropské unii, často označované jako Maastrichtská smlouva.
<i>Kolik členů je v EU?</i>	27.
<i>Jaká je hymna EU?</i>	Óda na radost z Beethovenovy Deváté symfonie.
<i>Kde se nachází evropská centrální banka?</i>	Frankfurt nad Mohanem.
<i>Co je to EUROPOL?</i>	Evropský policejní úřad.
<i>Jaký je úřední jazyk v EU?</i>	Angličtina, francouzština.

